

1. Základní údaje o teritoriu

1.1. Oficiální název státu

- v češtině : Chorvatská republika
- v úředním jazyku země : Republika Hrvatska

1.2. Rozloha :

Chorvatská republika se rozkládá na východním pobřeží Jaderského moře a ve své severní části hluboko zasahuje do vnitrozemí - od předhůří Alp do Panonské nížiny, břehů Dunaje a Drávy. Na severu a severozápadě sousedí se Slovinskem a dále na severu a severovýchodě s Maďarskem, východním a krajně jižním sousedem země je Srbsko a Černá Hora, jižním a jihovýchodním Bosna a Hercegovina. Na západě sousedí Jaderským mořem s Itálií.

Povrch pevninského Chorvatska zaujímá celkovou rozlohu 56.542 km², teritoriální moře plochu cca 31.067 km².

1.3. Počet obyvatel, hustota na km², podíl ekonomicky činného obyvatelstva

Podle posledního sčítání lidu v roce 2001 má Chorvatsko 4,437.460 obyvatel. Počet zaměstnaných osob je podle údajů z roku 2003 1 359 398, počet nezaměstnaných 329 799 osob (míra nezaměstnanosti 19,5%).

Chorvatsko má relativně jednu z nejvyšších emigrací na světě. Pouze v zemích západní Evropy žije přibližně milion Chorvatů („gastarbeiterů“ a jejich potomků). Uvádí se, že v zahraničí, kromě západní Evropy ještě zejména v USA, Kanadě, Jižní Americe a Austrálii, našlo nový domov až 4 milióny osob chorvatského původu.

Chorvatsko se řadí k méně osídleným zemím. Různé prameny uvádějí rozdílné údaje hustoty osídlení (v závislosti na tom, zda se započítávají jaderské ostrovy). Vypočtená hustota obyvatelstva činí 78,5 obyvatel/ km². Nejčastěji uváděný údaj však činí 84,6 obyvatel / km². V poslední době se prohlubuje již tak velký rozdíl v hustotě osídlení některých oblastí (téměř neobydlené oblasti zvané „Gorski kotar“ a ostrovů).

1.4. Průměrný roční přírůstek obyvatelstva a jeho demografické složení

Přirozený přírůstek obyvatelstva v CHR je v posledním období vyjadřován v záporných hodnotách a má alarmující klesající tendenci. V roce 2002: 40 094 narozených a 50 569 zemřelých (úbytek 10 475 osob). Muži tvoří 48% a ženy 52% obyvatel.

1.5. Národnostní složení

Podle výsledků sčítání lidu z roku 2001 vypadá obraz etnické struktury Chorvatska následovně :

- 89,63 % Chorvaté;
- 4,54 % Srbové;
- 0,47 % Bosňáci;
- 0,37 % Maďaři;
- 0,34 % Albánci;
- 0,30 % Slovinci;
- 0,24 % Češi;
- 0,21 % Rómové;
- 0,11 % Černohorci;
- 0,11 % Slováci;
- 0,10 % Makedonci;
- 0,07 % Němci;
- 0,05 % Rusíni;
- 0,04 % Ukrajinci;
- 0,01 % Židé;
- 0,01 % Poláci;
- 0,01 % Rumuni;
- 0,01 % Bulhaři;
- 0,01 % Turci;
- 0,49 % ostatní.

Migrace obyvatelstva:

Území Chorvatska opustilo v důsledku války v letech 1991-95 přibližně 100 tis. občanů chorvatské národnosti. Po cca 20 tis. uprchlíků bylo donedávna ve Slovinsku a Maďarsku, dnes se jejich počet minimalizoval. (přesné údaje nejsou k dispozici). Zhruba 250 tis. chorvatských Srbů odešlo v důsledku vojenských akcí do BaH a Srbska a Černé Hory.

Podle oficiálních čísel, které uvádí OBSE, se do svých původních domovů v Chorvatsku zatím vrátilo 130 000 utečenců (zejména srbské národnosti). Odhady OBSE se pohybují od 200 do 300 tis. uprchlíků, kteří opustili chorvatské území v letech 1991 – 95 (do tohoto počtu nezahrnovat počty osob internally displaced, tedy těch, kteří migrovali v rámci Chorvatska, a kteří zůstali na území Chorvatska – z velké části Chorvaté). OBSE pracovně používá průměrné číslo 250 tis. uprchlíků (především srbské národnosti), z těch se vrátilo 108 tis. Podle OBSE je mnohem podstatnější vytvořit PODMÍNKY a ATMOSFÉRU, přející návratu těch, kteří by se vrátit chtěli. OBSE vytvořila společně s vládou CHR aktivní informační kampaň, z níž je zřejmé, jaké podmínky navrátilivší se uprchlíky v Chorvatsku konkrétně čekají. V tomto kontextu byla velmi důležitá trojstranná schůzka za účasti Chorvatska, BaH a SČH v Sarajevu pod patronátem OBSE. Jejím výsledkem je dohoda o vzájemné ochraně národnostních menšin a spolupráci při návratu uprchlíků. OBSE by interně považovala za úspěšnou takovou kampaň, která by k návratu přesvědčila zhruba 20% uprchlíků.

Na území Chorvatska ještě stále zůstává asi 128 000 osob z BaH, z nichž pouze 8000 má statut uprchlíka. Většina těchto bosenských Chorvatů získala chorvatské občanství a jen asi málo z nich se ještě někdy vrátí do BaH (jde především o Chorvaty, kteří se stali obětí etnických čistek v BaH již v polovině roku 1992 a pocházejí z území dnešní Republiky srbské v BaH). Konečně 30 563 Chorvatů ze SČH (hlavně z Vojvodiny a Kosova) ještě zůstává v CHR, z nich 563 získalo statut uprchlíka.

Návrat většinového obyvatelstva, tedy etnických Chorvatů na místa jejich původních domovů je v podstatě ukončen (uvádí se počet 205 294 osob, kteří se vrátili do svých domovů od roku 1995). Zbylí Chorvati, kteří se usídlili různě po Chorvatsku, se na svá původní místa nevracejí hlavně z důvodu ekonomických (hospodářská situace v jejich původním bydlišti je horší než v místech současného pobytu). Zásadním momentem v roce 2004 byla sarajevská trojstranná schůzka HR, SČH a BaH pod patronátem OBSE, která se zabývala otázkou uprchlíků a ochranou národnostních menšin ve všech třech zemích a kde se tyto země dohodly na spolupráci v této oblasti. Chorvatská vláda poté za spolupráce s misí OBSE odstartovala informační kampaň pro uprchlíky, kteří by se ještě chtěli vrátit. Na nejvyšší politické úrovni tedy vůle nechybí, ale skutečný návrat uprchlíků je komplikován řadou nedořešených legislativních kroků a problémy na místní úrovni, kde v některých případech stále přetrvává spíše snaha možné navrátilce před návratem odradit.

1.6. Náboženské složení

V Chorvatsku působí 24 církví. Největším náboženským společenstvím v Chorvatsku je římskokatolická církev. Příslušnost obyvatelstva k jednotlivým církvím podle výsledků sčítání lidu z roku 2001:

- 87,83 % - římskokatolická církev (především Chorvaté);
- 4,42 % - pravoslavné církve (zejména Srbové, Černohorci, Rusové a Makedonci);
- 1,28 % - islámská církev;
- 0,14 % - řeckokatolická církev;
- 0,14 % - svědci Jehovovi;
- 0,09 % - kalvinisté;
- 0,08 % - evangelická církev;
- 0,07 % - adventisté;
- 0,04 % - baptisté;
- 0,01 % - židé
- 0,11 % - příslušníci jiných církví;
- 2,99 % - agnostici;
- 2,22 % - bez vyznání.

Vliv římskokatolické církve se v posledních letech výrazně zvětšil (celková atmosféra ve společnosti, návštěvy papeže, konkordátní smlouvy, atd.). V Chorvatsku je řada rurálních oblastí s tradičně silnými pozicemi katolické církve. K posilování církve v urbánním prostředí pak přispěl především znovunalezený pozitivní vztah k víře ze strany nejvyšších politických představitelů země.

1.7. Úřední jazyk a ostatní nejčastěji používané jazyky

Úředním jazykem je chorvatština / chorvátština. Podle výsledků sčítání lidu z roku 2001 deklarovalo obyvatelstvo Chorvatska svůj mateřský jazyk následovně :

- 96,12 % - chorvatština;
- 1,01 % - srbština;
- 0,46 % - italština;
- 0,33 % - albánština
- 0,29 % - maďarština;
- 0,27 % - slovinština;

- 0,21 % - bosánština;
- 0,18 % - rómština;
- 0,16 % - čeština;
- 0,11 % - srbochorvatština;
- 0,09 % - slovenština;
- 0,08 % - makedonština;
- 0,07 % - němčina.

Dále byly v zanedbatelném množství deklarovány jako mateřské následující jazyky: rusínský jazyk, rumunština, polština, černohorština, bulharština, hebrejščina a jazyk vlašský. Žádný jazyk jako svůj mateřský jazyk neudává 0,38 % obyvatelstva.

1.8. Administrativně - správní členění, hlavní město a další velká města

21 žup
 430 občin (opštin - nižších územních administrativních celků, vč. městských /
 obecních částí),
 121 měst včetně Záhřebu, který má zvláštní statut,
 6694 obcí z toho 6489 vesnického charakteru.

Hlavním městem Chorvatské republiky je Záhřeb/Zagreb. Podle posledních oficiálních výsledků sčítání lidu z roku 2001 činil počet jeho obyvatel 779.145 osob.

Dalšími velkými městy (zpravidla středisky žup / županijí) jsou :

- Split (Dalmatinsko-splitska županija) – 189.444 obyvatel*,
- Rijeka (Primorsko-goranska županija) - 167.757 obyvatel*,
- Osijek (Osječko-baranjska županija) - 104.553 obyvatel*,
- Zadar (Zadarska županija) - 74.814 obyvatel*,
- Karlovac (Karlovačka županija) - 59.658 obyvatel*,
- Slavonski Brod (Brodsko-posavska županija) - 55.521 obyvatel*,
- Dubrovnik (Dubrovačko-neretvanska županija) - 49.285 obyvatel*,
- Sisak (45.731*), Vukovar (44.342*), Varaždin (41.728*), Šibenik (41.077*), Vinkovci (35.290*), Koprivnica (24.214*), Požega (20.932*), Knin (12.041*) atd.

1.9. Peněžní jednotka a její dělení, používání cizích měn

Dne 23. prosince 1991 byl v Chorvatsku zaveden "chorvatský dinár" jako přechodná měna v období odchodu z monetární soustavy bývalé Jugoslávie a stabilizace chorvatského hospodářství.

Současná měna dostala název "kuna" a byla zavedena 30. května 1994 (Den chorvatské státnosti). 1 chorvatská kuna (HRK) se dělí na 100 lipa. Cizí měny lze v Chorvatsku měnit za místní měnu zcela bez problémů.

Střední devizový kurs Chorvatské národní banky (k 22. 4. 2005):

1,- USD	= 5,6305 HRK
1,- EUR	= 7,3731 HRK
1,- CZK	= 0,2443 HRK

1.10 Státní svátky, obvyklá pracovní a prodejní doba

- 1. leden – Nový rok
- 6. leden – Tři králové
- 27. březen – Velikonoce (pohyblivé)
- 28. březen – Velikonoce (pohyblivé)
- 1. květen – Svátek práce
- 26. květen – Boží Tělo (pohyblivé)
- 22. červen – Den protifašistického boje
- 25. červen – Den Státnosti
- 5. srpen – Den vítězství a děkuvzdání vlasti
- 15. srpen – Nanebevzetí Panny Marie – Velika Gospa
- 8. říjen - Den nezávislosti
- 1. listopad - Svátek Všech svatých
- 25. prosinec – Vánoční svátek
- 26. prosinec – Vánoční svátek

Pracovní doba je v Chorvatsku organizována stejným způsobem jako v ČR. Úřady v letní sezóně posunují své úřední hodiny již od 7:00 hod – do 15:00 hod. Prodejní doba se pohybuje v rozmezí 7:00 hod – 21:00 hod.

1.11 Místní zvyklosti důležité pro obchodní kontakty

Chorvatské běžné obchodní zvyklosti se nikterak zvláště neodlišují od standardních evropských obchodních zvyklostí.

1.12 Podmínky využívání místní zdravotní péče českými občany a občany EU

Dne 26. 4. 2002 bylo podepsáno **Správní ujednání k provádění smlouvy mezi Českou republikou a Chorvatskou republikou o sociálním zabezpečení**. Na základě tohoto ujednání je občanům ČR poskytnuta **nutná a neodkladná zdravotní péče na účet příslušné české pojišťovny**. Tento nárok se vztahuje na všechny věcné dávky, jejichž poskytnutí je nezbytné pro odvrácení ohrožení zdraví či života. **K tomuto účelu je nutné si na pobočce příslušné české zdravotní pojišťovny vyžádat formulář CZ/HR 111, potvrzující nárok na okamžité potřebné věcné dávky při přechodném pobytu na území Chorvatska.**

Se souhlasem příslušné české zdravotní pojišťovny je možné během pobytu v Chorvatsku čerpat i zdravotní péči **nad rámec péče nutné a neodkladné**. V úvahu přichází

zejména situace, kdy je zřejmé, že pojištěnec bude tuto péči po dobu pobytu v Chorvatsku potřebovat, např. dialýza, léčba následku úrazu. K tomuto účelu je možné na pobočce příslušné zdravotní pojišťovny požádat o souhlas na **formuláři CZ/HR 111 A**, potvrzující nárok na věcné dávky i nad nezbytný rámec. Udělení souhlasu nebo jeho odmítnutí je plně v pravomoci příslušné pojišťovny.

Nárok na zdravotní péči na základě mezinárodní smlouvy lze v Chorvatsku uplatnit pouze u **smluvních lékařů chorvatského Zavodu za zdravstveno osiguranje** (seznam oblastních úřadů Chorvatského ústavu nemocenského pojištění a jejich poboček je k nahlédnutí na: www.cmu.cz).

Výše uvedený mechanismus však nepokrývá náklady na transport pojištěnce do ČR v případě vážného zranění nebo jeho tělesných pozůstatků v případě úmrtí. Vzhledem k tomu, že tyto náklady mohou být značné (v naléhavých případech jsou pacienti přepravováni letecky), doporučujeme turistům, aby se před cestou do Chorvatska připojistili pro takový případ, pokud již nemají takové připojištění sjednáno. Pojištění pro případ nutné repatriace zraněných osob nebo jejich tělesných pozůstatků v případě úmrtí bývá totiž součástí nejrůznějších „balíčků pojišťovacích služeb“, které jsou poskytovány vlastníkům nejrůznějších platebních a kreditních karet (např. VISA, AMERICAN EXPRESS).

Pokud hodlají občané ČR v době své dovolené v Chorvatsku provozovat některé tzv. rizikové sporty – např. potápění, vodní lyžování, jízdu na vodních skútrech, horolezectví, létání na rogalech, padácích či ultralehkých letadlech, je třeba se pro případ pojistné události při provozování takových sportů rovněž připojistit, neboť běžné pojištění se na takové pojistné události nevztahuje.

Podrobné informace o rozsahu poskytované lékařské péče občanům ČR v Chorvatsku jim podá jejich zdravotní pojišťovna, od které obdrží rovněž nezbytné formuláře a seznam poboček chorvatských pojišťoven nebo na webových stránkách Centra mezistátních úhrad: www.cmu.cz.

1.1 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria

Víza a poplatky

Občané České republiky nepotřebují při turistických cestách do Chorvatska vízum, pokud doba jejich pobytu nepřekročí 90 dnů. Chorvatské orgány požadují, aby platnost cestovního dokladu byla minimálně na dobu pobytu na území Chorvatska.

Přihlašovací povinnost

V Chorvatské republice platí **přihlašovací povinnost pro cizince**, a to **do 24 hodin po překročení státní hranice**. Při ubytování v hotelu, kempu nebo soukromí, zajišťuje přihlášení turistů ubytovatel. V ostatních případech se musí každý turista přihlásit individuálně na oddělení pro cizince policie Chorvatské republiky. Tato oddělení jsou v

každé větší obci.

Doklad o přihlášení je nutno pečlivě uschovat do doby opuštění území Chorvatska, neboť je velice často vyžadováno chorvatskými orgány při odjezdu ze země. Chybějící doklad o přihlášení je zdejší policií posuzován jako přestupek, který řeší Přestupkový soud peněžitou pokutou, případně vězením.

Doplňující informace:

Občané ČR nepotřebují víza pro vstup do:

Bosny a Hercegoviny pouze v období: 1. 4. 2005 – 31. 10. 2005

Srbsko a Černá Hora

Omezení pro dovoz a vývoz valut a místních měn, celní předpisy

Deklarovat na hraničním přechodu dovážené valuty není nutno, pokud jde o částky odpovídající době pobytu.

Dovoz potravin a nápojů do Chorvatské republiky je omezen na “přiměřené množství vzhledem k délce cesty a počtu cestujících”. Určení “přiměřenosti” je v kompetenci celních orgánů. To znamená, že větší množství dovážených potravin celní kontrola nemusí propustit, případně může požadovat zaplacení cla.

Celní předpisy Chorvatské republiky povolují **bezcelní dovoz** předmětů **osobní potřeby**. Termínem “předměty osobní potřeby” jsou podle celního zákona myšleny výlučně předměty určené pro osobní potřebu během cesty a po dobu pobytu v zahraničí (oděvy, obuv, předměty osobní hygieny). Rovněž je možné dovézt (pro osobní potřebu) 1 kameru (16 mm), 1 videokameru, 1 dalekohled, 1 magnetofon, 1 laptop, 1 osobní počítač, výstroj pro kempování (stan, apod.), 1 kolo, 1 moped, sportovní výstroj, výstroj pro sportovní rybolov, výstroj pro potápění, 1 přívěs, 1 plavidlo.

Výše uvedené předměty se nahlásí na hraničním přechodu a po ukončení pobytu je nutné je opět vyvézt. Kromě výše uvedeného v roce 2004 bylo možné bezcelně dovézt max. 200 cigaret nebo 20 doutníků, 1 l tvrdého alkoholu, 2 l vína nebo jiného obdobného alkoholického nápoje, 50 ml parfému. Toto opatření se nevztahuje na osoby mladší 17 let.

Předměty, jejichž úhrnná hodnota **překročí částku 300,-HRK**, a na které nelze pohlížet jako na předměty osobní potřeby jsou procleny na hraničním přechodu při vstupu do Chorvatské republiky:

- do úhrnné hodnoty 5000,-HRK - celní daní 10% + 22% DPH, např. u piva, tabákových

výrobků, nealkoholických nápojů je zapotřebí ještě počítat s tzv. zvláštní daní – akcízou (trošarinou).

- do úhrnné hodnoty nad 5000,-HRK - celní daní dle celního sazebníku + 22%DPH.

1 EUR – průměrný kurz za rok 2004 – 7,4952 HRK

Dovoz většího množství potravin podléhá sanitární kontrole na příslušném hraničním přechodu. Jedná se zejména o dovoz mléka a mléčných výrobků, pečiva a těstovin, alkoholických a nealkoholických nápojů, cukrářských výrobků. Dovoz masa a masných výrobků je zakázán.

Veškeré informace na: Celní správa Chorvatské republiky (tel.:00385 1 6102333), www.carina.hr

Dovoz drog a jiných omamných prostředků do Chorvatska není dovolen. Trestné je i užívání drog. Pokud chorvatská policie tento přestupek zjistí, pachatel je potrestán peněžitou pokutou a následně vyhoštěn se zákazem pobytu na území Chorvatska.

Psi a kočky v doprovodu svého majitele musí mít mezinárodní očkovací průkaz.

Cestování motorovými vozidly

V Chorvatské republice platí od 20 srpna 2004 nový Zákon o bezpečnosti silničního provozu. Nejvýznamnější změnou je bezpochyby zavedení nulové hranice obsahu alkoholu v krvi řidiče (do té doby povolena max. hranice 0,5 ‰). Dalšími významnými změnami je povinné používání mobilního telefonu s hands-free, povinná rozsvícená světla během dne, povinné používání dětské sedačky pro přepravu dítěte mladšího 5 let. Současně došlo ke ztřísnění všech pokut, jejichž minimální částka je nyní 300,- HRK (dříve 50,- HRK).

Při cestách motorovými vozidly je bezpodmínečně nutné mít **platný řidičský průkaz, technický průkaz a doklad o pojištění vozidla (zelená karta)**, kterou na trase ČR - Rakousko - Slovinsko - Chorvatsko vyžadují policejní orgány všech států, kterými na cestě do Chorvatska projíždíte.

Povolená rychlost **na dálnici je 130 km/hod, na komunikacích označených pro provoz motorových vozidel je maximální rychlost 110 km/hod**, na komunikacích mimo osady je maximální rychlost **90 km/hod**, pokud místní úpravou není stanoveno jinak. **V osadách** je povolena maximální rychlost **50 km/hod** - pokud není místní úpravou stanoveno jinak.

Dálniční poplatky v Chorvatsku jsou vybírány formou **mýtného**, vždy za konkrétní úsek dálnice, kterým projedete. Informace o cenách je možné nalézt na: **www.hak.hr**

Doporučujeme zvýšenou opatrnost při jízdě za deště. Živičný povrch chorvatských silnic má jiné složení, než na jaké jsou zvyklí čeští řidiči. Za deště má vozovka prakticky stejné vlastnosti jako kdyby bylo náledí.

Dopravní přestupky řeší v Chorvatsku místně příslušný Přestupkový soud. Účastníci dopravní nehody jsou povinni se na jednání soudu dostavit.

Potápění, rybaření a jiné vodní sporty

Sportovní a rekreační potápění v chorvatském moři je regulováno "Směrnici o provozování podvodních aktivit", kterou vydalo Ministerstvo námořnictví, dopravy a spojů (Narodne novine 47/99 ze 17. května 1999) a její novelizací, která vstoupila v platnost 22. února 2003.

Při provozování individuálního nebo organizovaného potápění pro státní příslušníky Chorvatské republiky i pro cizí státní příslušníky platí stejné podmínky.

Organizované potápění se v Chorvatské republice provádí cestou právnických a fyzických osob, které vlastní **koncesní povolení** pro provozování podvodních aktivit (výcvik potápěčů, organizování potápěčských výletů apod.). Individuální potápění se provozuje na základě **povolení pro individuální potápění**.

Potápění lze provozovat pouze na základě platného potápěčského průkazu, kromě případu provádění praktické části výcviku potápění před získáním počáteční potápěčské kvalifikace. **Potápěčské průkazy vydává Chorvatský potápěčský svaz za poplatek 100,- HRK, má platnost jednoho roku ode dne vydání** a vydává se pouze osobám, které mají odpovídající platnou potápěčskou kvalifikaci. Platný potápěčský průkaz je podmínkou pro vydání povolení pro individuální potápění. **Platnost povolení je jeden rok ode dne vydání, vydává jej příslušný přístavní úřad nebo pobočka přístavního úřadu, poplatek za vydání povolení činí 2400,- HRK.** Maximální povolená hloubka pro sportovní a rekreační potápění za použití dýchacích přístrojů je 40 metrů.

Pokuty za porušení předpisů Směrnice o provozování podvodních aktivit (fyzické osoby):

Pokuta ve výši **1.000 - 4.000 HRK** bude uložena za námořní přestupek fyzické osobě jestliže:

- a) se potápí bez platného potápěčského průkazu.
- b) při potápění překročí povolenou hloubku sportovně rekreačního potápění za použití

dýchacích přístrojů.

Pokuta ve výši **2.000 - 5.000 HRK** bude uložena fyzické osobě za potápění na zakázaných místech bez povolení.

Veškeré podrobné informace lze získat na internetové adrese HRS-a, www.diving-hrs.hr nebo www.diving.hr, případně na telefonu **00385/ 1/ 3650412, 00385/1/3650413, 00385/1/4848765**, nebo na e-mailu hrcdf@zg.tel.hr

Rybaření na vnitrozemských vodních plochách a vodních tocích je povoleno pouze s rybářským lístkem, který si lze opatřit v úřadovně územně příslušného Rybářského družstva (**Ribolovno društvo**). Informace získáte na internetové adrese www.ribolovni-savez.hr

Povolení k rekreačnímu rybolovu na moři lze získat buď od místně příslušného Přístavního kapitanátu (**Lučka Kapetanija**), nebo v místních pobočkách chorvatských turistických kanceláří. Věc: Změny nařízení o podmínkách příjezdu a pobytu zahraničních jachet, sportovních a rekreačních plavidel ve vnitřních mořských vodách a teritoriálním moři Chorvatské republiky

V březnu roku 2005 bylo rozhodnutím vlády CHR (Narodne novine č. 34 ze dne 16.3.2005, vstup v platnost 8 dní po zveřejnění) zásadním způsobem upraveno *Nařízení o podmínkách příjezdu a pobytu zahraničních jachet, sportovních a rekreačních plavidel ve vnitřních mořských vodách a teritoriálním moři Chorvatské republiky*.

Nejdůležitější změnou je nesporně navýšení počtu osob (dvojnásobná kapacita plavidla + 30 % jednotkové kapacity), které na základě zapsání do seznamu cestujících mohou pobývat na plavidle. V souladu s výše uvedenými změnami se nemusí nahlašovat osoby, které na plavidle pobývají v přístavu nebo na kotvišti a seznam cestujících lze –oproti předchozí verzi nařízení doplňovat i následně–viz článek 7.

Úplná verze Námořního zákoníku je k dispozici na webových stránkách Ministerstva moře, cestovního ruchu, dopravy a rozvoje CHR : www.mmtpr.hr.

Případné dotazy lze adresovat přímo na: strane-jahte@pomorstvo.hr

1.2 Oblasti se zvýšeným rizikem pro cizince – vhodnost návštěvy s ohledem na politickou či jinou situaci v zemi

Podle poznatků ZÚ a informací MV CHR se oblasti zvýšeného rizika pro cizince v Chorvatsku nevyskytují.

1.15 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu (včetně generálních a honorárních konzulátů) – popis spojení z letiště a z centra města

Velvyslanectví České republiky tel. 00385 1 6177246, 6121558
Savská cesta 41, 8. poschodí fax: 00385 1 6176630

ZÁHŘEB

nepřetržitá konzulární služba: 00385 91 6121533

www stránky ZÚ Záhřeb: www.mzv.cz/zagreb

Konzulární jednatelství ve Splitu: 00385 (0) 21 344 866

Obala HNP 5/III, 21 000 SPLIT

nepřetržitá konzulární služba: 00385 91 612 1660

Konzulární jednatelství v Rijece: 00385 51 212 515

Trg 128. brigade Hrvatske vojske 4

nepřetržitá konzulární služba: 00385 91 612 1560

1.1 Kontakty na zastoupení ostatních českých institucí (Česká centra, CzechTrade, CzechInvest, CzechTourism)

Czech Trade

Reprezentační kancelář v Záhřebu

Zrinjevac 10/1

10 000 Záhřeb

Chorvatsko

ředitel : Ing. Vladimír Váňa

tel./fax : + 385 1 492 0946

e-mail : zagreb@czechtrade.cz

www.czechtrade.cz

Ostatní instituce (Česká centra, CzechInvest a CzechTourism) v Chorvatsku svá zastoupení nemají.

1.17 Praktická telefonní čísla v teritoriu (záchranka, dopravní policie, hasiči, infolinky apod.)

Policie: 92

První pomoc: 94

Požárníci: 93

Záchranná a pátrací služba (na moři): 9155 (DAN), VHF kanály 16, 10, 74

Dekompresní komory: PULA tel/fax +385 (0) 52 217 877. 24572

mobil: 098 255 945. 098 219 225
SPLIT + 385 (0) 21 354511, 361 355, 343 980

2. Vnitropolitická charakteristika

1.1. Stručná charakteristika politického systému, hlavní politické strany

Státním zřízením Chorvatska je parlamentní republika, hlavou státu je prezident.

Hlavní politické strany

V Chorvatské republice je registrováno více než 80 politických stran. V volbách v listopadu 2003 se po čtyřech letech k moci opět dostalo HDZ, které se pod vedením Ivo Sanadera stalo moderní demokratickou pravostředovou stranou, očištěnou od xenofobních a nacionalistických proudů.

- **Vládní strana**

Hrvatska demokratska zajednica - HDZ (Chorvatské demokratické společenství) - vzniklo jako jedna z prvních chorvatských opozičních hnutí v komunistickém Chorvatsku, v době SFRJ. Vznik HDZ na jaře 1989 iniciovala skupina disidentů v čele s Franjo Tuđmanem. Tento politický subjekt postupně přerostl v národní hnutí za nezávislost Chorvatska a soustředil ve svých řadách široké spektrum politických směrů - od radikálních po umírněné. V roce 1993 stranický sjezd rozhodl, že ze širokého hnutí za nezávislost se HDZ transformuje na národní stranu křesťanskodemokratické orientace. Jejím cílem bylo udržet pozici vedoucí síly společnosti zastupující zájmy všech vrstev obyvatelstva. Politicky se strana řadí k pravému středu. Po úmrtí prezidenta F. Tuđmana byl zvolen prozatímním předsedou strany Ivo Sanader, který byl v této své funkci potvrzen i v posledních vnitrostranických volbách v roce 2002 a znovu po úspěšných volbách v roce 2004 (tentokrát dokonce na 4 roky). Strana se pod jeho vedením úspěšně vyrovnává s nacionalistickými a xenofobními proudy uvnitř strany, která za života prezidenta Tuđmana měly ve straně významný vliv. Dnes je HDZ evropskou stranou pravého středu s národní a křesťanskodemokratickou orientací.

Hrvatska socijalno liberalna stranka - HSLS (Chorvatská sociálně liberální strana) - vznikla v květnu 1989. Po volbách v roce 2000 se opřela o vedením tehdejšího předsedy D. Budiši stala stranou vládní koalice. Po vládní krizi v roce 2002 opustila vládu a přešla do opozice. Z HSLS se postupně vyčlenily dvě nové strany – Liberální strana a Libra. Po neúspěšných volbách 2003 se předsedou strany stal starosta Varaždinu Ivan Čehok.

Demokratski centar – DC (Demokratické centrum) – je liberálně, středopravicově orientovaná politická strana, která se na počátku roku 2000 oddělila z HDZ. Vytvořila ji část proevropsky orientovaných politiků okolo bývalého ministra zahraničních věcí Dr. Mate Graniče (M. Granić) a Vesny Škare-Ožbolt (V. Škare-Ožbolt). Jejím předsedou se stal M. Granić, který byl ve své funkci potvrzen i na kongresu strany v dubnu 2003. Po neúspěchu ve volbách v listopadu 2003 se novou předsedkyní stala Vesna Škare-Ožbolt, která jako jediná z DC byla zvolena do parlamentu. V nové vládě I. Sanadera zastává důležité místo ministryně spravedlnosti. V roce 2004 po neshodách s novým vedením strany odešel její zakladatel Mate

Granič ze strany a začal působit jako zahraničně politický poradce předsedy HSP Đapiče.

Opoziční politické strany

Socialdemokratska partija Hrvatske - SDP (Sociálně demokratická strana Chorvatska) - je nejsilnější opoziční politickou stranou. Tato strana vznikla reformou Svazu komunistů Chorvatska. Reformovaní komunisté v roce 1990 legalizovali opozici a umožnili uskutečnění prvních demokratických voleb. SDP je občanská strana "levého středu" obhajující zájmy dělníků a zaměstnanců. Předsedou strany je Ivica Račan .

Hrvatska narodna stranka – Liberalni demokrati - HNS (Chorvatská národní strana) - je proevropsky orientovanou liberální stranou. HNS vznikla v roce 1990. Její první předsedkyní byla dr. Savka Dabčević-Kučar. V roce 1995 byl do čela HNS zvolen Radimir Čačić. Členskou základnu tvoří především podnikatelé, střední vrstva a intelektuálové. Je to strana výrazně městského typu. Předsedkyní strany je od roku 2000 prof. dr. Vesna Pusić, dnes místopředsedkyně parlamentu. HNS se v roce 2004 spojila se stranou LIBRA a změnila svůj název na Hrvatska narodna stranka – Liberalni demokrati a vznikl i společný poslanecký klub.

Hrvatska seljačka stranka - HSS (Chorvatská rolnická stran) - vznikla v roce 1989 jako nástupce stejnojmenné strany, která se mezi dvěma světovými válkami zasazovala o chorvatskou autonomii. Jedná se o stranu národní orientace, umírněného politického vystupování, oslovuje především drobné podnikatele a živnostníky. Rozšířena je především na venkově. Předsedou strany je Zlatko Tomčić .

Liberalna stranka - LS (Liberální strana) - je jednou z malých parlamentních stran, pravého středu. Vznikla odštěpením z HSLŠ 24.11.1998, kdy její zakladatel Vladimír Gotovac, literát a bývalý disident prohrál svůj dlouhodobý ideový a politický boj se staronovým vůdcem HSLŠ Draženem Budišou (rovněž bývalý disident). Po úmrtí V.Gotovce se stal předsedou strany Zlatko Kramarić. Na sjezdu v roce 2004 byl předsedou strany zvolen Zlatko Benašić.

Istarski demokratski sabor - IDS (Istrijský demokratický sněm) - je regionální stranou obyvatel Istrie. Vystupuje proti centralizaci moci v Chorvatsku a za istrijskou autonomii. Jejím cílem je dále rozvoj přeshraniční spolupráce na regionální úrovni. Předsedou strany je Ivan Jakovčić, který je županem Istrijské županie. V parlamentu má IDS 4 poslance.

Hrvatska stranka prava - HSP (Chorvatská strana práva) - zastupuje zájmy pravicově a radikálně orientovaných voličů. Založena bývalým disidentem Dobroslavem Paragou. Dnešním předsedou HSP je Ante Đapić.

Hrvatska stranka umirovljenika – HSU (Chorvatská strana důchodců) – malá populistická strana, mající prakticky za svůj jediný program obhajobu zájmů důchodců, založena 1996, předseda strany Vladimír Jordan. Ve volbách získala tři mandáty a podpořila vládu HDZ výměnou za písemný slib řešení otázky důchodů.

Struktura ústředních orgánů státní moci a státní správy

Parlament

Parlament / Chorvatský sněm (Hrvatski Sabor) je nositelem zákonodárné moci. V souvislosti s ústavními změnami (28. březen 2001) a zrušením horní komory - Župní komory, se Sabor stal jednokomorovým. Tvoří jej tedy poslanci dolní komory - Poslanecké komory. V souladu s ústavou má Sabor tyto základní pravomoci:

1. Rozhoduje o přijímání a změnách Ústavy.
2. Přijímá zákony.
3. Přijímá státní rozpočet.
4. Rozhoduje o válce a míru.
5. Přijímá Strategii národní bezpečnosti a obrany.
6. Realizuje občanskou kontrolu nad ozbrojenými silami a bezpečnostními službami.
7. Rozhoduje o změnách hranic.
8. Rozepisuje referendum.
9. Kontroluje práci vlády a dalších činitelů odpovědných parlamentu.
10. Uděluje amnestii za trestné činy.

Poslanci jsou voleni na čtyřleté období. Předsedou Saboru je od 22. prosince 2003 Vladimír Šeks (HDZ). Sabor má v souladu s ústavou nejméně 100 a nejvíce 160 poslanců, kteří jsou voleni tajným hlasováním ve všeobecných volbách. V parlamentních volbách (proběhly 23.11.2003) vzniklo takto 152 poslaneckých mandátů. Z tohoto počtu získalo HDZ 66 mandátů (z nichž jsou 4 za diasporu), SDP 34 mandátů a její koaliční partneři IDS, Libra, LS celkem 9 mandátů. Třetí stranou se stala HNS s deseti poslanci a jejich koaliční partner Primorsko-goranská strana s jedním poslancem. HSS disponuje 9 mandáty, radikální HSP 8, strana důchodců HSU 3, koalice HSLs/DC také 3 a jeden mandát má Chorvatská demokratická rolnická strana HDSS. Osm poslanců reprezentuje národnostní menšiny.

V současnosti je uvedených 152 poslaneckých mandátů v Saboru obsazeno chorvatskými politickými subjekty takto; (*mandáty původně vzešlé z voleb v roce 2000*):

- HDZ 66; (46);
- SDP 34; (44);
- HNS 10; (2);
- HSS 9; (16);
- HSP 8; (4);
- IDS 4; (4);
- HSLs/DC 3; (24);
- LIBRA 3; (10);
- HSU 3; (0);
- LS 2; (2);
- PGS 1; (2);
- HDSS 1; (1)
- Menšiny 8; (8)

Volby do Saboru proběhly podle novelizovaného volebního zákona takto:

- volilo se v 10 volebních okrscích, přičemž v každém z nich bylo rozděleno 14 poslaneckých mandátů (celkem 140 mandátů);
- dále bylo obsazeno 8 mandátů „menšinových poslanců“
- mandáty „za diasporu“; jejich počet není pevně stanoven; závisí na počtu platných hlasů odevzdaných voliči z diaspory, kde volby probíhají na tzv. volných „kandidátních listinách“.

Vláda

V systému výkonné moci je zákonem potvrzena výstavba orgánů státní správy. V oblastech spadajících výlučně do kompetence orgánů státní správy byla vytvořena státní ministerstva - obrany, vnitra, zahraničních věcí a financí. Ostatní ministerstva mohou své kompetence přenášet na jiné orgány. Pro potřeby vykonávání specializovaných řídicích a jiných záležitostí vyžadujících vytváření specializovaných služeb a samostatnost v kompetencích existují další orgány státní správy (státní úřady a instituce). V souladu s ústavou má vláda Chorvatska následující základní pravomoci:

1. Předkládá zákony a další akty parlamentu.
2. Předkládá parlamentu státní rozpočet.
3. Provádí zákony a další rozhodnutí parlamentu.
4. Stará se o vnitřní a zahraniční politiku.
5. Reguluje a kontroluje práci státní správy a civilních bezpečnostních služeb.
6. Jejím úkolem je starat se o hospodářský rozvoj země.
7. Vláda a její ministerstva regulují činnost a rozvoj veřejných služeb.

Předsedou vlády je Ivo Sanader. Jeho patnáctičlenná vláda je vládou menšinovou, která hledá podporu pro své navrhované zákony napříč politickým spektrem a má s některými menšími politickými subjekty uzavřenou písemnou dohodu o podpoře (HSU). Vládu tvoří premiér, dva místopředsedové vlády a 12 ministrů. Vláda má celkem 14 ministerstev. V roce 2004 došlo k restrukturalizaci vlády po demisích ministra zahraničí Žužula a místopředsedy vlády a ministra zdravotnictví Hebranga. Došlo ke spojení ministerstev zahraničních věcí a evropské integrace do jednoho, v jehož čele stanula dosavadní ministryně pro evropskou integraci Kolinda Grabar-Kitarovič, ale naopak k rozdělení funkcí místopředsedy vlády pro ekonomiku a ministra zdravotnictví. Místopředsedou vlády pro ekonomiku byl jmenován dosavadní šéf koncernu Podravka Damir Polančec a ministrem zdravotnictví se stal dosavadní náměstek ministra, Neven Ljubičić. Podrobněji viz odstavec 2.3.

2.2. Hlava státu

Prezidentem Chorvatské republiky byl v druhém kole přímých prezidentských voleb 16. ledna 2005 znovuzvolen Stjepan Mesić. Jedná se o jeho druhé funkční období, po jehož uplynutí již nemůže být znovu zvolen.

Ústavní změny přijaté většinou chorvatského parlamentu 9. listopadu 2000 znamenaly nalezení nové rovnováhy mezi parlamentem, vládou a prezidentem. Ta byla klíčem pro

úspěšnější práci celé chorvatské moci. Především se to týkalo oblasti hospodářství, kde byly do té doby změny jen nepatrné a úspěchy ještě menší. Stranou nezůstala ale ani oblast tajných služeb a armády, které byly dlouho zcela v působení pouze prezidenta a několika dalších jedinců, zcela bez dozoru parlamentu. Byly tak splněny sliby o proměně poloprezidentského systému v čistě parlamentní. V souladu s ústavou má prezident Chorvatska následující pravomoci:

1. Reprezentuje a zastupuje CHR doma i v zahraničí, nesmí být členem politické strany.
2. Stará se o řádné fungování státu a o stabilitu vládní moci.
3. Odpovídá za obranu nezávislosti a územní celistvosti státu.
4. Je vrchním velitelem ozbrojených sil.
5. Vypisuje volby do obou komor Chorvatského parlamentu, a svolává jeho první zasedání.
6. Jmenuje mandátáře vlády, který má důvěru většiny poslanců Sněmu.
7. Může na návrh vlády rozpustit poslaneckou sněmovnu.
8. Spolurozhoduje s premiérem o jmenování představitelů tajných služeb.
9. Spolupracuje s vládou při formování a realizaci zahraniční politiky státu.
10. Uděluje milosti.
11. Vypisuje referendum.
12. Může navrhnout vládě, aby uskutečnila své zasedání a posoudila určité otázky.
13. Může se účastnit zasedání vlády a podílet se na diskusi.

2.3. Složení vlády

Složení chorvatské vlády :

Ivo Sanader	předseda vlády
Jadranka Kosor	místopředsedkyně vlády, ministryně pro rodinu, mezigenerační vztahy a veterány
Damir Polančec	místopředseda vlády pro ekonomiku
Neven Ljubičić	ministr zdravotnictví a sociální péče
Kolinda Grabar-Kitarović	ministryně zahraničních věcí a evropské integrace
Ivan Šuker	ministr financí
Berislav Rončević	ministr obrany
Marijan Mlinarič	ministr vnitra
Branko Vukelič	ministr hospodářství, práce a podnikání
Vesna Škare-Ožbolt	ministryně spravedlnosti
Marina Matulović-Dropulič	ministryně ochrany životního prostředí a výstavby
Petar Čobanković	ministr zemědělství
Dragan Primorac	ministr pro vědu, vzdělávání a sport
Božo Biškupič	ministr kultury
Božidar Kalmeta	ministr veřejných prací, cestovního ruchu, dopravy a moře

3. Zahraničně politická orientace

Současná zahraniční politika Chorvatska prosazuje prozápadní orientaci zaměřenou na členství v EU, NATO a dobré vztahy se sousedy.

Členství v EU a NATO je prioritním cílem chorvatské zahraniční politiky.

EU

Podpis SAD znamenal pro Chorvatsko první navázání vzájemných smluvních vztahů s EU. Dohoda přinesla i základní rámec pro ustavení politického dialogu. Tato skutečnost se již promítla do výše plánované pomoci pro rok 2001. Zatímco roční průměr pomoci EU v posledních letech mírně převyšoval 20 mil. EUR, v m.r. dosáhla 60 milionů (prostřednictvím CARDS¹). Dohoda obsahuje perspektivu vytvoření zóny volného obchodu mezi ES a Chorvatskem během 6 let od vstupu SAD v platnost. Do vstupu dohody v platnost (tj. do její ratifikace posledním členským státem EU) byla s účinností k 1. 1. 2002 sjednána Prozatímní dohoda pokrývající obchodní záležitosti. Obchod s vínem a alkoholem řeší samostatný protokol Prozatímní dohody. Zvláštní dohoda řeší nadále obchod s textilem.

První schůzka politického dialogu se uskutečnila následující den po podpisu SAD (tj. 30. 10.2001). Přijatá deklarace zdůraznila sdílení společných hodnot a aspirací, posílení demokratických principů a institucí, regionální spolupráci spolu se zachováním individuálního přístupu, konvergenci postojů k mezinárodním otázkám (boj proti terorismu a spolupráce v JHA) a spolupráci v oblasti SZBP.

Podpis SAD měl přímý dopad na postup reforem v zemi. Chorvatská strana se tím nicméně zavázala k plnění celé řady úkolů, jejichž implementace si vyžádá nemalé úsilí.

EU pozitivně hodnotí postup reforem v Chorvatsku. Pozitivně jsou vnímány rovněž chorvatské ambice na rychlé začlenění do EU. Ta upozorňuje na skutečnost, že SAD má jak bilaterální, tak také regionální dimenzi. Regionální spolupráci proto chápe jako nedílnou součást integračního procesu a Chorvatsko díky jeho pozici a stavu vnímá jako významný stabilizační faktor v regionu.

Rovněž druhá zpráva Evropské komise k Chorvatsku, publikovaná koncem března 2003 pozitivně hodnotí průběh reforem v Chorvatsku a přijetí novely ústavního zákona o právech národnostních menšin, poukázala však na dvě výzvy: konsolidaci demokracie k podpoře dlouhodobé politické a sociální stability, a další implementaci souhrnného programu strukturálních transformačních reforem.

Pozornost EU zůstává upřena zejména k zabezpečení bezpodmínečné spolupráce s ICTY, k reformám armády a soudnictví, k zabezpečení návratů uprchlíků a k jejich plné integraci do společnosti, k transformaci Chorvatské Radio Televize (HRT) a k posílení regionální spolupráce především se SČH a s BaH. V hospodářské oblasti upozorňuje Unie na potřebu rozpočtové konsolidace a silnější kontroly veřejných výdajů, reformu penzijního a zdravotního systému, zabezpečení dalšího postupu privatizace a na nezbytnost vytvoření stimulačního prostředí pro podnikatele. Makroekonomická data indikují podle EK všeobecný pozitivní trend vývoje chorvatského hospodářství, Chorvatsko pokračovalo v transformaci směrem k tržní ekonomice.

V únoru 2003 podalo Chorvatsko přihlášku ke vstupu do EU. Evropská Rada následně uložila Evropské komisi vypracování hodnocení a doporučení k chorvatské přihlášce. Vláda I. Račana odevzdala počátkem října odpovědi na dotazník EK. EK následně (duben 2004) zveřejnila své pozitivní hodnocení (tzv. avis) Chorvatska. Prosincová ER Chorvatsku také sdělila datum zahájení přístupových rozhovorů na 17.3.2005 za předpokladu úplného splnění politických kritérií. Po negativním hodnocení Carly del Ponte o spolupráci Chorvatska s ICTY nebyly ale rozhovory 17.3.2005 zahájeny a jejich zahájení je podmíněno

¹ Community Assistance for Reconstruction, Development and Stabilisation – instrument EU

plnou spoluprací s ICTY, vyjádřenou ústy task-force EU po konzultacích s ICTY.

NATO

Chorvatsko má eminentní snahu stát se v nejbližších letech plnoprávným členem NATO. Oficiálně to deklarovalo již v červnu 2000 ve Florencii, kde bylo formálně přijato do PfP. K akceleraci procesu své integrace do NATO Chorvatsko plně využívá svého členství v PfP. Chorvatsko bylo přijato v květnu roku 2002 na zasedání NATO v Reykjavíku do programu MAP. Rovněž na Pražském summitu NATO 2002 byla role Chorvatska v regionu jihovýchodní Evropy pozitivně hodnocena.

Chorvatsko dokončuje třetí kolo Akčního plánu členství Membership Action Plan (MAP), které bylo pozitivně hodnoceno zástupcem generálního tajemníka NATO pro politické otázky Altenburgem při jeho návštěvě Záhřebu. Zároveň Chorvatsko vypracovalo svou Obrannou strategii (Defence Strategy Review), dokument, který stanovuje úkoly chorvatských ozbrojených sil na cestě reform tak, aby byly kompatibilní se systémy fungování NATO.

WTO

K podpisu a přístupu CHR k WTO došlo 17. července 2000 v Ženevě na jednání Hlavní rady WTO (oficiálně Chorvatsko přistoupilo k WTO dne 21. října 2000 po ratifikaci v Parlamentu).

ICTY

Strategie chorvatské vlády v oblasti trestání válečných zločinů se jednoznačně opírá o transparentní spolupráci s Mezinárodním soudním tribunálem v Haagu (ICTY). Byl vytvořen zvláštní Úřad pro válečné zločiny a v závěru roku 2000 byl Vládou CHR přijat dokument o způsobu spolupráce s ICTY, která by měla probíhat podle dohodnutých pravidel, tzn. bez náznaků politizace a zpochybňování Vlastenecké války a zásadně podle konkrétní odpovědnosti.

V období presidenta Tuđmana byla tato spolupráce velmi omezená a problematická, ačkoliv již tehdy platil zákon o spolupráci s ICTY a fungoval státní výbor pro tuto spolupráci.

Ochlazení vztahů mezi ICTY a Záhřebem bylo citelné zejména poté, co hlavní žalobkyně před Radou bezpečnosti kritizovala obstrukce nové vlády a když byl pozván k výslechu náčelník generálního štábu Armády CHR Petar Stipetić.

Hloubka tohoto problému však vyzněla především při „obstrukcích“ provázejících případy bývalých generálů Bobetka a Gotoviny. V tomto případě došlo totiž k dosud nejzávažnější krizi vztahů mezi Vládou CHR a ICTY a rovněž k výrazné stagnaci spolupráce došlo v druhé polovině roku 2002, když hlavní žalobkyně zaslala do Záhřebu žádost o vydání generála Janka Bobetka. Tehdejší vláda v podstatě "propásla" zatčení generála Gotoviny a jeho dodatečné zatčení se dosud nezdařilo, generál je na útěku a jeho místo pobytu není známo. Případ generála Bobetka se stal příčinou vládní krize a kvůli němu došlo k zablokování ratifikace chorvatské asociační dohody ve Velké Británii a Holandsku. Mezitím generál Bobetko na jaře 2003 zemřel.

Nástupem nové chorvatské vlády v prosinci 2003 se situace v oblasti spolupráce s ICTY zlepšila a to takovým způsobem, že hlavní žalobkyně ICTY Carla del Ponte prohlásila, že Chorvatsko plně spolupracuje s ICTY (duben 2004). Nicméně poté došlo podle hlavní žalobkyně k výraznému zhoršení spolupráce a do dnešního dne (duben 2005)

přetrvává hodnocení spolupráce jako nikoli plné přes vydání několika dalších osob ke stíhání do Haagu. Problémem je nejen fakt, že generál Gotovina je stále na útěku, ale především existence sítě jeho pomahačů a to i uvnitř chorvatských státních struktur. Na rozbití této sítě se v současné době zaměřuje činnost chorvatských úřadů, které se uvědomily, že bez pokroku v této oblasti nezačnou přístupové rozhovory s Chorvatskem. Vyhodnocením této spolupráce byla pověřena task-force EU ve složení zástupce UK, AT, LU, Solana a Rehn, která by na základě hodnocení Carly del Ponte měla vydat dobrozdání před červnovým zasedáním ER. EK je po kladném hodnocení připravena okamžitě rozhovory zahájit, negociační rámec pro Chorvatsko má již schválený.

Pakt stability pro jihovýchodní Evropu (PS) a regionální spolupráce

Chorvatsko si hodně slibovalo od PS. Samo předložilo řadu projektů, mezi nimi i projekt návratu 16.500 srbských uprchlíků (přitom bez podmínky reciprocity z druhé strany). Parlament schválil řadu specifických legislativních norem, které se týkají návratů zejména srbských uprchlíků a vyhnanců. Jejich praktická implementace však zatím zaostává. Klíčovým problémem tak stále zůstává návrat uprchlíků do jejich domovů, restituce majetku, odškodnění za lidské či majetkové ztráty, problematika pracovního zařazení uprchlíků a navrátilců. V podstatě tyto problémy přetrvávají i když nová vláda se snaží postupně celý problém vyřešit.

Problematicke Balkánu (bilance dosavadní pomoci a projekty další podpory) byl věnován summitu předsedů parlamentů zemí PS v Záhřebu (11.-13.zář 2000), který nastartoval proces nové spolupráce. Zástupcem ČR na tomto zasedání byl místopředseda Výboru pro zahraniční věci, obranu a bezpečnost Senátu Parlamentu ČR, senátor Jan Kráček. Významné bylo jednohlasné přijetí tzv. "Záhřebské deklarace", která by měla dále aktivizovat země PS a která současně vyjádřila i postoj zemí Paktu k politické situaci v tehdejší SRJ a Černé Hoře. Stejně významná byla bohužel ale též skutečnost, že Pakt doposud nepřinesl tolik peněz a tím i stability, jak se očekávalo.

ČR se stala členským státem PS dne 27.11.2001, čímž byl vytvořen prostor pro užší napojení ČR na struktury PS se zaměřením na 2. pracovní stůl (ekonomika a obnova).

SEI

V roce 1998 Chorvatsko úspěšně předsedalo SEI a zorganizovalo při příležitosti summitu (zasedání předsedů vlád zemí SEI) první Ekonomické fórum. V roce 1999 bylo Chorvatsko za českého předsednictví v SEI jednou ze zemí Trojky SEI (v roce 1999 Trojku tvořily ČR, Chorvatsko, Maďarsko). I dnes s odstupem času je předsednictví obou zemí ČR i Chorvatska hodnoceno velmi pozitivně. V současnosti Chorvatsko předsedá pracovní skupině SEI pro obnovu a rozvoj a pracovní skupině SEI pro cestovní ruch. Chorvatsko rozvíjí již 3. rokem projekt podpory networkingu (propojování kontaktních osob a vytváření sítí) žen podnikatelek v zemích SEI.

CEFTA

Dohodu o přistoupení k CEFTA podepsala CHR 5. prosince 2002 v Záhřebu. Přistoupením Chorvatska k Dohodě CEFTA byla splněna jedna z priorit první fáze chorvatské zahraničně ekonomické koncepce, jejímž obecným cílem je začlenění Chorvatska do mnohostranného mezinárodního systému obchodu a rozvoje regionální spolupráce. Členství v CEFTA chápe Chorvatsko jako další významný krok při dosažení dlouhodobého

strategického zahraničněpolitického cíle, kterým je členství v EU. V rámci jednání o přístupu Chorvatska k dohodě CEFTA se podařilo vyřešit i získání preferencí pro české výrobky s větším obsahem komponentů z ostatních států, se kterými má Chorvatsko uzavřeny dohody o volném obchodu (významné pro vozy Škoda).

3.1. Členství země v mezinárodních organizacích a regionálních uskupeních

V současnosti je Chorvatsko členem OSN, OBSE, Rady Evropy a řady dalších mezinárodních politických, hospodářských, humanitárních, obchodních a celních organizací a sdružení, při nichž má svá stálá zastupitelstva, vyslance a pověřence.

Chorvatská republika je plnoprávným členem zemí OBSE od 24. března 1992 a od té doby pravidelně spolupracuje při práci organizace. Jako země velmi postižená válkou v 90. letech bylo Chorvatsko po skončení války často na denním pořádku jednání OBSE a jako země - člen CHR využívala služby a pomoci této organizace. Výsledkem toho je, že v Chorvatsku zůstává ještě relativně početná dlouhodobá mise OBSE přímo v terénu. Stálá mise OBSE v Chorvatsku má tři koordinační centra - ve Vukovaru, v Kninu a v Sisku.

Jako člen OBSE Chorvatsko přijalo zásady Závěrečného helsinského dokumentu. Při Ministerstvu zahraničních věcí bylo vytvořeno kontrolní centrum pro realizaci projektu Úřadu pro demokratické instituce a lidská práva OBSE ("Legislation Line").

Mise OBSE v Chorvatsku byla zřízena 18. dubna 1996 rozhodnutím Stálé rady OBSE na základě žádosti a pozvání Vlády Chorvatské republiky s mandátem pomoci vládě při plnění převzatých závazků a při normalizaci poválečného stavu, včetně řešení návratu uprchlíků a vyhnaných. Mise OBSE provádí zejména systematický monitoring procesu návratu uprchlíků. Vedoucím Stálé mise OBSE v Chorvatsku je Peter Semneby, jehož působení končí na konci dubna 2005, jeho zástupcem je Robert W. Becker a mluvčím mise je Alesandro Fracassetti.

Institucionálně Chorvatsko (Ministerstvo zahraničních věcí) spolupracuje s OBSE prostřednictvím Stálé mise při OBSE, OSN i mezinárodních organizací ve Vídni. V samotném Chorvatsku je pro spolupráci s OBSE, tedy pro spolupráci s uvedenou misí, kompetentní Odbor pro mezinárodní bezpečnost a Správa pro politickou a hospodářskou multilaterálu při Ministerstvu zahraničních věcí. V oblasti logistiky a technických podmínek v terénu zodpovídá za spolupráci vládní Úřad pro spolupráci s OBSE.

V souladu se svými možnostmi transformující se země s omezeným rozpočtem se Chorvatsko pomalu a postupně začleňuje do aktivit OBSE i mimo CHR. Spolupráce při volbách se uskutečňuje prostřednictvím Úřadu pro demokratické instituce a lidská práva - ODIHR. (např. spolupráce při pozorovací misi při konání referenda v Albánii v roce 1997).

Ministerstvo zahraničních věcí CHR postupně zapojuje své diplomaty jako pozorovatele voleb nejen do zemí regionu, ale i do ostatních zemí OBSE, včetně Zakavkazska a střední Asie. Od začátku roku 2002 za pomoci ODIHR Ministerstvo zahraničních věcí CHR několikrát využilo příležitost vyslat jako pozorovatele voleb i představitele specializovaných chorvatských nevládních organizací (NGO). Od května roku 2000 CHR započalo s vysíláním svých občanů i do dlouhodobých misí OBSE (Kosovo, Albánie, Makedonie, Gruzie, apod.)

Chorvatská republika je členem Komise pro lidská práva OSN od roku 2002 do roku 2004. Na 58. zasedání Komise bylo Chorvatsko hlavním sponzorem rezoluce o výčitce svědomí u vojenské služby. Rezoluce byla přijata konsensem.

Chorvatsko je členem Komise OSN pro postavení ženy a od roku 2000 do roku 2003 je předsedajícím této komise.

Chorvatsko spolupracuje s oblastním úřadem Vysokého komisaře pro lidská práva OSN v Záhřebu (UNOHCHR). V roce 2001 zorganizovala vláda Chorvatské republiky společně s oblastním úřadem Vysokého komisaře mezinárodní konferenci o lidských právech a demokratizaci (akce se konala v Dubrovniku).

V oblasti válečných zločinů a nezvěstných osob chorvatská vláda celkem úspěšně spolupracuje s představiteli mezinárodního společenství, např. s Chorvatským helsinským výborem (HHO) a dalšími nevládními organizacemi. Stále se pátrá po osudu více jak 1200 osob z chorvatské strany. Postupně dochází k exhumacím srbských obětí chorvatských válečných zločinů z let 1992-1995. Vláda dala v počátku jasně najevo připravenost soudit zločiny spáchané proti srbskému obyvatelstvu své země. Došlo k výraznému "sáhnutí do vlastních řad" a k zatčení osob, jež s velkou pravděpodobností spáchaly válečné zločiny nebo zločiny proti lidskosti v letech 1992-95. V roce 2000 byla zadržena celá tzv. "Gospičská skupina", která se zodpovídá ze zločinů spáchaných na Srbech v letech 1992 a 1993 Chorvatské soudy v minulých letech odsoudily většinou in absentia zhruba 400 osob z válečných zločinů a v rámci probíhající reformy soudnictví se připravují na možné převzetí stíhání válečných zločinů po ukončení činnosti ICTY v Haagu a některé případy již samy odsoudily (generál Norac).

1.1. Účast země v mnohostranných smlouvách a dohodách

Za nejdůležitější považujeme účast v dohodách vytvářejících rámec procesu euroatlantické integrace Chorvatska. Máme zde na mysli v případě NATO zejména PFP a systém MAP a v případě EU SAD.

Chorvatsko podporuje tvorbu nových standardů v oblasti lidských práv uvnitř OSN i v regionálních organizacích a aktivně na nich spolupracuje. Aktivní přínos v mezinárodním snažení o ochranu lidských práv potvrzuje Chorvatsko i prostřednictvím účasti v mezinárodních radách pro ochranu a propagaci lidských práv, včetně členství v Hospodářské a sociální radě OSN (do roku 2002), v Komisi pro statut žen (do roku 2002) a Komisi pro lidská práva, v níž je CHR členem pro období let 2000-2004. V mezinárodním zapojení v oblasti lidských práv se Chorvatsko zasazuje především za:

- univerzálnost a vzájemnou spojitost a podmíněnost všech lidských práv,
- stejné možnosti ve využívání lidských práv pro všechny občany,
- mimořádnou pozornost v tomto smyslu Chorvatsko klade na práva dětí, žen a příslušníků etnických skupin,
- právo na život a úplný zákaz trestu smrti
- a úplné zamezení a zrušení všech forem mučení a dalších nehumánních praktik,

ponižujících postupů a trestů

V roce 2003 se očekává obhajoba národní zprávy zpracované podle Konvence OSN proti mučení (CAT) i podle Konvence o právech dítěte (CRC).

Chorvatsko je však rovněž členskou zemí CEFTA, SEI, Quadrilaterály. Zapojuje se do programů CEPUS, SAPARD a řady dalších multilaterálních aktivit. Všechny tyto aktivity jsou podmíněny přáním chorvatských ústavních činitelů, aby Chorvatsko bylo spatřováno jako evropská země nebo nanejvýše země regionu jihovýchodní Evropy a nikoli balkánská země. Chorvatsko by však rádo hrálo roli jakéhosi lídra pro skupinu zemí balkánského regionu zejména ve zmíněných integračních procesech.

3.3. Přehled bilaterálních smluv

Bývalá ČSFR uznala Chorvatsko současně se Slovinskem dne 16.1.1992. Po rozdělení ČSFR došlo výměnou nót ke vzájemnému uznání ČR a Chorvatské republiky. Oficiální navázání diplomatických styků je datováno dnem 11.5.1992 (ČSFR), vzájemně pak označujeme dnem navázání diplomatických styků mezi ČR a CHR den 1. ledna 1993. Diplomatické styky se realizují na úrovni velvyslanectví. V obou státech jsou efektivně akreditováni mimořádní a zplnomocnění velvyslanci.

Bilaterální vztahy ČR a Chorvatska nejsou zatíženy otevřenými otázkami a dynamicky se rozvíjejí. Chorvatsko představuje pro ČR potenciálně významného hospodářského partnera a ekonomické nástupiště do regionu. Chorvatsko považuje ČR za důležitého partnera v širším kontextu (ČR jako člen NATO a v první skupině uchazečů o vstup do EU). Chorvatsko přitom také velmi dlouho oceňovalo úspěch transformace české společnosti. Potvrzuje to stálý zájem chorvatské strany o intenzivnější kontakty. Pro Chorvatsko je ČR bezesporu důležitým, až strategicky důležitým, partnerem pro naplňování ekonomických, politických a integračních ambicí.

Odrzem dobrých a vyvážených vztahů mezi oběma zeměmi je také existující smluvní základna:

- **Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Chorvatské republiky o sukcesi do dvoustranných smluv sjednaná výměnou nót**; podpis: Praha, 4.4.1997; č. 56/2000 Sb.;

Sukcesní jednání o smluvní základně mezi Českou republikou a Chorvatskem byla ukončena s následujícím výsledkem:

33 dohod zůstalo v platnosti;

7 dohod pozbylo svou platnost.

Souběžně s jednáním o sukcesi do starých smluv byly uzavřeny následující nové dohody:

- **Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Chorvatské republiky o bezvízových cestách občanů**; podpis: Záhřeb, 5.3.1996; č. 165/1996 Sb.- vstup v platnost dne 9.6.1996;

- **Dohoda mezi Českou republikou a Chorvatskou republikou o podpoře a vzájemné ochraně investic**; podpis: Záhřeb, 05.03.1996; č. 155/1997 Sb. - vstup v platnost dne 19.5.1997;

- **Obchodní dohoda mezi vládou České republiky a vládou Republiky Chorvatsko;** podpis: Záhřeb, 05.03.1996; č. 26/1997 Sb. - vstup v platnost dne 19.11.1996;
- **Ujednání mezi Ministerstvem obrany České republiky a Ministerstvem obrany Chorvatské republiky o vojenské spolupráci;** podpis: Praha, 24.3.1998;
- **Protokol o spolupráci v oblasti cestovního ruchu mezi Ministerstvem pro místní rozvoj České republiky a Ministerstvem cestovního ruchu Republiky Chorvatsko;** podpis: Dubrovník, 26.5.1998;
- **Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Chorvatské republiky o spolupráci ve veterinární oblasti;** podpis: Praha, 3.12.1998 - vstup v platnost dne 23.3.1999;
- **Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Chorvatské republiky o spolupráci v oblasti ochrany rostlin;** podpis 3.12.1998 - vstup v platnost dne 1.4.1999;
- **Dohoda o technické, vědecké a ekonomické spolupráci mezi Ministerstvem zemědělství České republiky a Ministerstvem zemědělství a lesnictví Chorvatské republiky;** podpis: Praha, 3.12.1998;
- **Smlouva mezi Českou republikou a Chorvatskou republikou o zamezení dvojího zdanění v oboru daní z příjmu a z majetku;** podpis: Praha, 22.01.1999; č. 42/2000 Sb. - vstup v platnost dne 28.12.1999;
- **Smlouva mezi vládou České republiky a vládou Chorvatské republiky o sociálním zabezpečení;** podpis: Praha, 22.1.1999; č. 82/2000 Sb.- vstup v platnost dne 1.7.2000;
- **Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Chorvatské republiky o leteckých službách** podpis: Praha, 22.1.1999;
- **Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Chorvatské republiky o vzájemné pomoci v celních otázkách;** podpis: Praha, 03.11.1999; č. 108/2000 Sb.;
- **Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Chorvatské republiky o předávání a přebírání osob na státních hranicích;** podpis: Praha, 30.11.1999;
- **Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Chorvatské republiky o spolupráci v boji proti organizovanému zločinu, nedovolenému obchodu s omamnými a psychotropními látkami, terorizmu a dalším druhům nebezpečné trestné činnosti;** podpis: Praha, 30.11.1999; dosud nevstoupila v platnost;
- **Protokol mezi Ministerstvem vnitra České republiky a Ministerstvem vnitra Chorvatské republiky k provádění Dohody mezi vládou České republiky a vládou Chorvatské republiky o předávání a přebírání osob na státních hranicích;** podpis: Praha, 30.11.1999; dosud nevstoupila v platnost;
- **Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Chorvatské republiky o mezinárodní silniční dopravě;** podpis: Praha, 06.03.2001; dosud nevstoupila v platnost;
- **Memorandum o porozumění mezi Ministerstvem dopravy a spojů ČR a Ministerstvem**

pro námořní plavbu, dopravu a spoje CHR, meziresortní protokol, který rámcově vymezuje oblasti spolupráce mezi oběma; podpis: Záhřeb, 6.3.2001;

- **Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Chorvatské republiky o vypořádání vzájemných pohledávek a závazků vyplývajících z clearingového platebního styku**; podpis: Záhřeb, 06.06.2001; dosud nevstoupila v platnost; dohoda je však předběžně prováděna;

- **Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Chorvatské republiky o spolupráci v oblasti kultury, umění, vědy a školství**; podpis: Záhřeb, 06.06.2001; dosud nevstoupila v platnost;

- **Dohoda o volném obchodu mezi Českou republikou a Chorvatskou republikou**; podpis: Praha, 12.11.2001; (se Slovenskou republikou podepsána v Bratislavě dne 6.11.2001); dosud nevstoupila v platnost (probíhá ratifikace v parlamentech obou zemí); od 1.1.2002 je však již předběžně prováděna.

- **Správní ujednání k provádění Smlouvy mezi vládou České republiky a vládou Chorvatské republiky o sociálním zabezpečení**; podpis: Záhřeb, 26.4.2002;

- **Protokol o spolupráci mezi Ministerstvem zahraničních věcí České republiky a Ministerstvem zahraničních věcí Chorvatské republiky**; podpis: Záhřeb, 26.4.2002;

Na základě vstupu ČR do EU k 1.5.2004 byl zahájen proces ukončení platnosti některých dvoustranných smluv především v ekonomické oblasti (viz kapitola 7.1)

4. Ekonomická charakteristika země

4.1. Zhodnocení hospodářského vývoje za minulý rok, předpověď dalšího vývoje

Pro chorvatskou ekonomiku (zejména průmysl) stále platí, že se nalézá v situaci, která je důsledkem celkového vývoje v tomto regionu od počátku devadesátých let. Vývoj chorvatské ekonomiky značně poznamenaly válečné události v tomto teritoriu spojené s rozpadem bývalé SFRJ a tím i ztráta dříve „domácích“ trhů ve jednotlivých zemích a v neposlední řadě i hospodářská politika dnes již bývalých vlád v uplynulých deseti letech.

Chorvatské hospodářství se stále potýká i přes jisté známky oživení v roce 2004 s vysokou mírou nezaměstnanosti, nepodařilo se výrazně pokročit v realizaci jednotlivých bodů vládního hospodářského programu, které zahrnují podporu vstupu zahraničních investorů, restrukturalizaci průmyslových odvětví, zvýšení zaměstnanosti a s tím spojenou podporu investic do výrobních odvětví.

Překážkou je stále vysoké daňové zatížení a nedokončená privatizace velkých státních společností a turistického sektoru. Hlavním a dlouhodobým problémem chorvatského hospodářství je vysoká nezaměstnanost, i když průměrný počet nezaměstnaných osob v posledních dvou letech meziročně klesá (**index 2004/2003=0,939, index 2003/2002 = 0,846**).

Velikost hrubého domácího produktu za rok 2004 je odhadována ve výši **34,3 mld USD** a reálné tempo jeho růstu ve výši **3,7 procent je tak nejnižší za posledních 5 let**.

Problémem chorvatské ekonomiky zůstává nadále vysoké a stále rostoucí negativní

saldo v zahraničně obchodní bilanci spojené s rostoucím zahraničním zadlužením. Nutno však konstatovat, že **dynamika růstu jak obchodního deficitu, tak i zahraničního zadlužení v roce 2004 zaznamenala pokles.**

Negativní saldo v obchodní výměně Chorvatska na konci roku 2004 představovalo **8,56 mld USD**, což je téměř čtvrtina odhadovaného chorvatského HDP za rok 2004.

Zahraněční dluh Chorvatska na konci roku 2004 přesáhl **30 mld USD**, stále roste a blíží se velikosti chorvatského HDP. Zahraněční zadlužení Chorvatska v prosinci 2004 vyjádřeno procentuálně bylo **88,1 % HDP roku 2004.**

Zahraněční zadlužení v roce 2004 meziročně vzrostlo z **23,6 mld USD** na výše uvedených **30,2 mld USD**, což znamená nárůst o 27,9 %. Tempo růstu zadlužení je však nižší než v předchozích letech.

Charakteristickým rysem chorvatského hospodářství je rovněž nízký objem přímých zahraničních investic, které v roce 2004 dosáhly částky **1076,4 mil USD** a ve srovnání s rokem 2003 jsou téměř o polovinu nižší. Je to zdůvodňováno nižší privatizační aktivitou v roce 2004 oproti předchozímu roku. (rok 2003 privatizace naftové společnosti INA – y)

Poměrně stabilní v Chorvatsku zůstávají cenové hladiny. Míra inflace měřená indexem spotřebitelských cen nepřesáhla v letech **2003 – 2004** meziročně velikost **2,2 %.**

Očekávaný vývoj v dalších letech

I přes to, že makroekonomické ukazatele chorvatského hospodářství ve svých absolutních hodnotách již tradičně nedávají obraz o jeho bezproblémovém chodu, tak v průběhu roku 2004 lze zaznamenat určité signály znamenající **pozitivní posun v jeho dalším vývoji .**

Tyto signály nespočívají ve vyřešení **vysoké míry nezaměstnanosti**, či **ve snížení vysokého zahraničního zadlužení a deficitu obchodní bilance Chorvatska**, ale naznačují zatím jen nepatrnou, avšak pozitivní změnu v dalším vývoji a trendech těchto ukazatelů. (meziroční pokles míry nezaměstnanosti, snížení tempa růstu zahraničního zadlužení, chorvatský export v roce 2004 rostl rychleji než dovoz, což znamená zpomalení růstu deficitu ve výměně zboží).

Pro další hospodářský vývoj Chorvatska bude důležité, aby viz níže uvedené změny vývoje byly dlouhodobé a nikoliv jen náhodné či sezónní.

Dá se očekávat pokračování trendu postupného poklesu podílu vládní spotřeby na celkových výdajích v HDP v rámci radikálních úsporných opatření a růst podílu investic na jeho tvorbě. **To považujeme za pozitivní signál, který z dlouhodobého hlediska může mít vliv na postupné zpomalení růstu zahraničního zadlužení jako jednoho z hlavních problémů chorvatského hospodářství**, na rozdíl od případu, kdy je produkt tvořen převážně vysokou domácí i vládní spotřebou.

Pro další úspěšný rozvoj Chorvatska bude důležité jakým způsobem zvýší konkurenceschopnost svého zboží, zdali se mu podaří najít finanční zdroje k rozvoji domácí výroby, zkvalitnění služeb a pro Chorvatsko dosud ne zcela efektivně využívaných příležitostí daných jeho turistickými možnostmi. Nezanedbatelný vliv na další vývoj chorvatské ekonomiky bude mít postup privatizace spojený s přílivem zahraničních investorů. Významné státní firmy (železnice, energetika) uvažují ve svých strategických plánech o postupné privatizaci, avšak praktický vývoj v této oblasti jde pomaleji než se očekávalo a v nejbližší době neočekáváme výrazné změny.

Dnešní vláda pod vedením HDZ vyjádřila ve své strategii spojené s hospodářstvím a podnikatelským prostředím snahu problémy chorvatské ekonomiky dlouhodobě řešit. Základní body strategie současné vlády jsou následující :

- Zvýšení výroby novou hospodářskou politikou a novými prioritami rozvoje
- Vytvoření nového daňového systému za účelem snížení daňového zatížení
- Zvyšování zaměstnanosti ožíváním domácí výroby a podpory soukromého podnikání
- Zahájení národních rozvojových projektů
- Zvýšení životní úrovně daňovými a jinými úlevami, podpurnými opatřeními ve zdravotnictví, v systému důchodového pojištění a stavebního spoření
- Podpora rozvoje vědy a technologie
- Servis státu podnikatelům : dostupnost kreditů, informací a poradenských služeb
- Vytvoření nových pozemkových knih
- Podpora státu u firem jejichž podnikatelské aktivity jsou orientované na export

4.2. Základní makroekonomické ukazatelé za posledních 5 let

	2000	2001	2002	2003	2004
Hrubý domácí produkt v běžných cenách - HDP (mil USD)	18 427,3	19 863,1	22 812,4	28 810,0	34 311,0
Hrubý domácí produkt v běžných cenách (mil HRK)	152 518,8	165 639,5	179 390,0	193 067,0	207 082,0
Reálné tempo růstu HDP (%)	2,90	4,40	5,20	4,30	3,80
Počet obyvatel (mil)	4,381	4,437	4,443	4,442	
HDP/ obyvatele (USD per capita)	4 152,60	4 476,20	5 140,90	6 492,50	7 732,10
Průměrný kurs HRK/USD	8,276819	8,339074	7,863712	6,701309	6,0355
Průměrný kurs HRK/EUR	7,634973	7,468966	7,406773	7,563414	7,4952
Přímé zahraniční investice FDI (mil USD)	1 086,5	1 563,8	1 126,1	2 041,6	1 076,3
Podíl FDI na HDP	5,90%	7,87%	4,94%	7,09%	3,14%
Deficit obchodní bilance (mil USD)	3 454,9	4 481,2	5 818,5	8 022,4	8 560,7
Podíl deficitu na HDP	18,75%	22,56%	25,51%	27,85%	24,95%
Celkový zahraniční dluh (mil USD)	11 054,0	11 316,6	15 428,0	23 672,0	30 222,0
Podíl celkového zahraničního dluhu na HDP	59,99%	56,97%	67,63%	82,17%	88,08%
Vnitřní veřejný dluh (mil HRK)	21 342,2	24 907,3	31 241,5	34 736,4	41 615,9
Podíl vnitřního veřejného dluhu na HDP	13,99%	15,04%	17,42%	17,99%	20,10%

	2000	2001	2002	2003	2004
Počet nezaměstnaných osob	357 872	380 195	389 741	329 799	309 875
Počet zaměstnaných osob	1 340 958	1 348 308	1 359 015	1 359 398	1 391 700
Míra nezaměstnanosti	21,10%	22,00%	22,30%	19,10%	18,20%
Čistý plat v HRK	3 326	3 541	3 720	3 940	4 159
Indexy spotřebitelských cen (2002 = 100)			100	101,8	103,9

Zdroj : *Gospodarska kretanja Br.3/2005*

Poznámka :

Vnitřní veřejný dluh je dluh tzv. **centrálního státu**. Centrální stát v tomto smyslu znamená státní rozpočet a mimorozpočtové fondy do kterých patří všechny chorvatské fondy sociálního zabezpečení, Fond rozvoje a zaměstnanosti, Fond regionálního rozvoje a Hrvatske vode d.o.o.

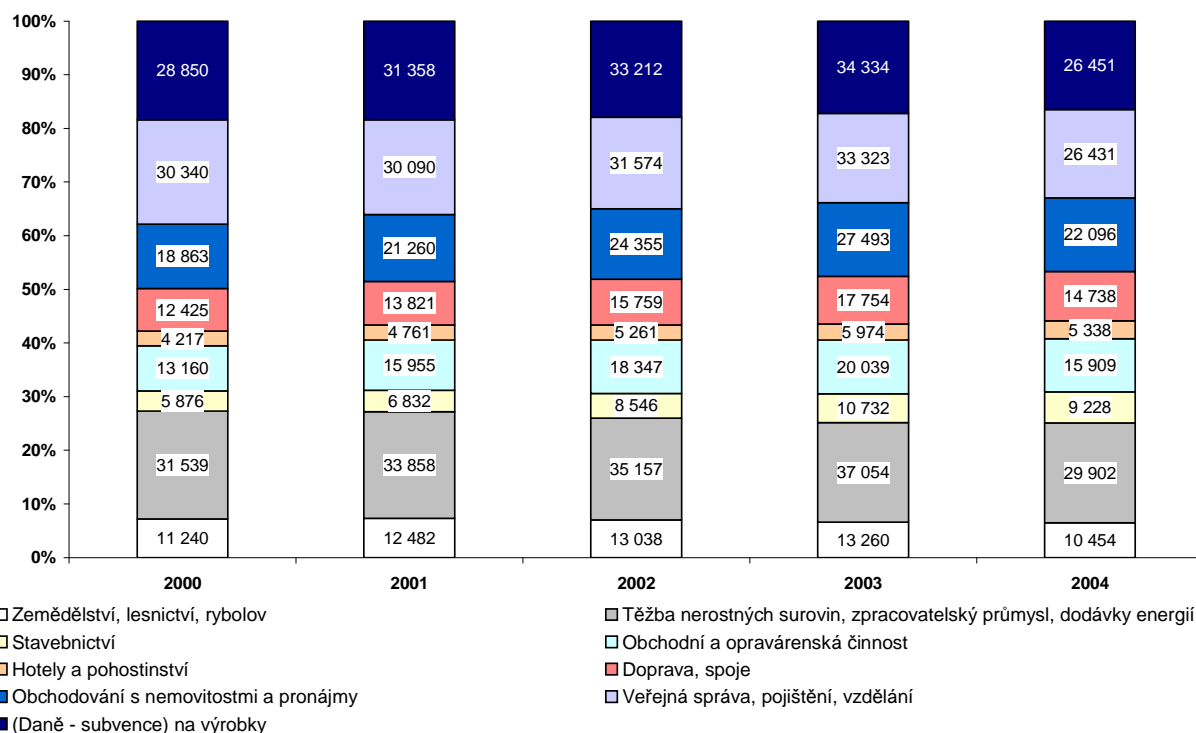
Struktura tvorby HDP dle odvětví

	2000	2001	2002	2003	2004
Zemědělství, lesnictví, rybolov	11 240	12 482	13 038	13 260	14 052
Těžba nerostných surovin, zpracovatelský průmysl, dodávky energií	31 539	33 858	35 157	37 054	39 645
Stavebnictví	5 876	6 832	8 546	10 732	11 853
Obchodní a opravárenská činnost	13 160	15 955	18 347	20 039	21 297
Hotely a pohostinství	4 217	4 761	5 261	5 974	6 371
Doprava, spoje	12 425	13 821	15 759	17 754	19 353
Obchodování s nemovitostmi a pronájmy	18 863	21 260	24 355	27 493	30 147
Veřejná správa, pojištění, vzdělání	30 340	30 090	31 574	33 323	35 647
Zprostředkovatelské služby (měřené nepřímo)	-3 991	-4 779	-5 860	-6 897	-7 541
Hrubá přidaná hodnota	123 669	134 280	146 177	158 732	170 824
(Daně - subvence) na výroby	28 850	31 358	33 212	34 334	36 258
Celkem HDP (mil HRK)	152 519	165 638	179 389	193 066	207 082

Zdroj : Měsíční statistický výkaz 3/2005 – Státní statistický úřad Chorvatska, str.108, tab 19-12

Struktura produktu se z hlediska podílu jednotlivých odvětví na jeho tvorbě v průběhu posledních pěti let výrazně nemění. Největší podíl na tvorbě produktu zaujímá tzv. průmyslová výroba zahrnující těžbu nerostných surovin, zpracovatelský průmysl a dodávky elektrické energie, plynu a vody (cca 20 %). Nepatrně vzrůstá podíl stavebnictví a hoteliérství, na úkor klesajícího podílu zemědělství, dopravy, obchodování s nemovitostmi. Podíl ostatních odvětví zůstává víceméně neměnný.

Vývoj podílu jednotlivých odvětví na tvorbě HDP v posledních 5 letech

Zdroj : Měsíční statistický výkaz 3/2005 – Státní statistický úřad Chorvatska, str.108, tab 19-12

4.3. Průmysl - struktura, tempa růstu průmyslové výroby v nosných oborech

Průmyslová výroba

Průmysl se aktuálně podílí na tvorbě HDP cca **20 %**. Průmyslová výroba v roce 2004 meziročně vzrostla o **4,1 %** a nejvíce se podílela na celkových hospodářských aktivitách. Podle národní klasifikace největší podíl v objemu průmyslové výroby představuje **zpracovatelský průmysl - 82,51 %**. Ostatní hlavní položky jako **těžba nerostných surovin** se podílí na průmyslové výrobě svými **5,71%**, **dodávky elektrické energie, plynu a vody** se na průmyslové výrobě podílejí **11,78 %** .

Podíl průmyslové výroby na tvorbě HDP posledních 5 letech

	2000	2001	2002	2003	2004
Těžba surovin, zprac.průmysl, dodávky energií (mil HRK)	31 539	33 858	35 157	37 054	39 645
Celkem HDP (mil HRK)	152 519	165 639	179 390	193 067	207 082
Podíl na HDP	20,68%	20,44%	19,60%	19,19%	19,14%

Zdroj : Měsíční statistický výkaz 3/2005 – Státní statistický úřad Chorvatska, str.108, tab 19-12

Růst průmyslové výroby podle oblastí :

	Index 2004/2003	Index 2003/2002
CELKOVÝ RŮST:	103,7	104,1
1. Těžba	96,8	102,3
2. Zpracovatelský průmysl	104,1	104,4
3. Zásobování elektrickou energií, plynem a vodou	104,2	103,3

Růst ve vybraných oborech :

	Index 2004/2003	Index 2003/2002
11 Těžba surové nafty, zemního plynu	99,2	97,4
15 Výroba potravin a nápojů	102,7	105,1
18 Výroba oděvů, kožedělný průmysl	75,0	95,1
22 Tiskařství, vydavatelská činnost	108,2	121,7
24 Výroba chemikálií a chem. výrobků	109,5	90,8
27 Výroba kovů	125,4	105,1
28 Výroba kovových výrobků (ne stroje)	107,3	120,1
29 Výroba strojů a zařízení	114,1	95,4
30 Výroba kancelářských strojů	78,5	68,9
31 Výroba elektrických. strojů a přístrojů	97,8	119,4

V rámci zpracovatelského průmyslu největší růst v roce 2004 zaznamenala výroba kovů (+ 25,4 %), výroba strojů a zařízení (+ 14,1 %) . Největší pokles výroby v roce 2004 zaznamenala výroba oděvů a kožedělný průmysl (- 25 %).

Ceny průmyslových výrobků meziročně vzrostly v průměru o 3,5 %.

Zdroj : Měsíční statistický výkaz 2/2004 – Státní statistický úřad Chorvatska, str.174, tab. 4-3
Gospodarska kretanja br.2/2005 str.34

Energetický sektor

Hlavními chorvatskými energetickými zdroji jsou ropa a zemní plyn. Domácí produkce je nicméně nedostačující a značná část těchto surovin se musí dovážet. Naleziště nafty a zemního plynu jsou zejména v posávském a v podrávském regionu.

Nejvýznamnější naftová pole jsou Žutica, Stružec a Šandrovac v posávském regionu a Beničanci severně od Našice. Největší ložiska zemního plynu jsou v podrávském regionu - Kalinovac a Starý Gradac. Tři naftová pole v oblasti východní Slavonie (jihovýchodně od Vinkovci - Privlaka, Ilača a Dželetovci). I když byla v době konfliktu částečně zničena rafinérie v Sisaku, celkové válečné škody způsobené těžbě ropy a zem. plynu nejsou významné.

Chorvatský energetický sektor vedle výroby, přenosu a distribuce elektrické a tepelné energie zahrnuje následující činnosti:

- výzkum, výroba, transport a uskladnění surové nafty;
- výroba naftových derivátů a zkapalněného naftového plynu;
- výzkum, výroba, transport, skladování a distribuce přírodního plynu;
- dodatečné aktivity zahrnující i využití obnovitelných zdrojů energie a zlepšení energetické účinnosti.

Hlavními a dosud většinovými státními podniky v energetickém sektoru jsou

HEP - HRVATSKA ELEKTROPRIVREDA

INA - INDUSTRIJA NAFTE I PLINA

JANAF - JADRANSKI NAFTOVOD

HEP je monopolním výrobcem a distributérem elektrické energie. Zahrnuje celkově 41 dceřinných společností. Ve střednědobém výhledu se připravuje rekonstrukce hydroelektrárny Zakučac (objem cca 70 mil. EUR) a hydroelektrárny Senj (40 mil. EUR).

Od 12.4.2002 platí dohoda o odběru elektrické energie mezi Chorvatskem a Slovinskem z jaderné elektrárny Krško (Slovinsko), podle které chorvatská strana opětovně odebírá elektrickou energii. V době, kdy Krško dodávalo elektrickou energii i pro chorvatský HEP, se tato jaderná elektrárna podílela na chorvatských výrobních kapacitách 18 až 20 %. V roce 2002 Chorvatský parlament přijal celý balík energetických zákonů, kterými se zajišťuje další rozvoj energetického sektoru a s tímto souvisejících činností. Byly přijaty zákony:

- Zákon o energii,
- Zákona o regulaci energetických činností,
- Zákon o trhu s elektrickou energií;

- Zákon o trhu s plynem;
- Zákon o trhu s naftou a naftovými deriváty.

Výše uvedené zmíněné zákony definují rámec reformy energetického sektoru a zároveň vytváří předpoklady pro jeho privatizaci.

INA a.s. zahrnuje skupinu společností, jejichž náplní je výroba nafty a plynu, zpracování nafty a obchod s naftovými deriváty a s přírodním plynem. Podle celkového hospodářského a finančního potenciálu INA de facto představuje třetinu chorvatského hospodářství a zároveň je největším chorvatským vývozcem. Zpracovatelské kapacity rafinérií v Rijece, Sisaku a v Zagrebu představují objem 8,5 mil. tun ročně. **V roce 2003 byla společnost částečně privatizována odprodejem 25 % + 1 akcie maďarské naftové společnosti MOL.**

Celková hodnota výše uvedených firem se odhaduje na 4,5 mld. USD a obě firmy HEP a INA zaměstnávají téměř 30 tis. osob.

JANAF (Jadranský naftovod) někdy též nazývaný **ADRIA**, byl vybudován v roce 1979 jako mezinárodní systém transportu nafty z terminálu Omišalj na ostrově Krk do domácích a zahraničních rafinérií ve střední Evropě. Projektovaná maximální přepravní kapacita ropovodu je 34 mil. tun ročně a instalovaná kapacita je 20 mil. tun. Celková délka JANAFu je cca 760 km s úseky terminál Omišalj - rafinérie v Sisaku, dále pak od Sisku k maďarské hranici (Virje - Gola), dále úsek rafinérie Sisak - Slavonski Brod s připojením na Bosenský Brod a úsek Slavonský Brod - Sotin na chorvatsko jugoslávské hranici (dále Novi Sad - Pančevo). Význam JANAFu spočívá především ve stávajících kapacitách ropovodu jako i v možnostech přístavu v Omišalju, kde mohou s ohledem na dostatečnou hloubku moře přistávat i největší tankery.

Současná vlastnická struktura JANAFu je následující:

- 65 % stát;
- 33,3 % INA;
- 1,6 % drobní akcionáři.

JANAF je dnes využíván na 50 % reálné přepravní kapacity, tj. cca 7 mil. tun ročně. Současný maximální reálný výkon je na úrovni 15-16 mil. t ropy. V současnosti nelze ropu vzhledem k vysokému pásu hor přepravovat z rafinérie v Sisku směrem k moři (terminál Omišalj) - schází výkonné čerpací stanice. Proto jedním z hlavních rozvojových programů je zprůchodnit ropovod v obou směrech a obnovit propojení s rafinériemi v Bosně a Hercegovině (Bosanski Brod) a SČH (Novi Sad, Pančevo). S rozvojem přístavu v Rijece by se měla dvojnásobně zvýšit kapacita terminálu Omišalj (ze současných 680 tis. m³ na zhruba 1400 m³).

Nejvýznamnějšími rozvojovými projekty JANAFu jsou projekty **DRUŽBA - ADRIA** (propojení naftovodu DRUŽBA a JANAFu) a **SEEL** /South East European Line/ - vybudování naftovodu z rumunské Constanzy přes chorvatský Omišalj do italského Terstu. Je známo, že ze strany italské naftové společnosti ENI byla vypracována předběžná studie proveditelnosti o investici do naftovodu SEEL (někdy též označovaného CTPL - Constanza Terst PipeLine - nebo SEEP - South East European Pipeline) na trase Constanza - Omišalj - Terst s cílem dopravy nafty z Kaspické oblasti. Pro realizaci tohoto projektu schází cca 400 km naftovodu převážně na území Rumunska.

Projekt DRUŽBA - ADRIA by měl umožnit vývoz nafty z Ruské federace a dalších zemí bývalého SNS na mezinárodní trhy prostřednictvím JANAFu a přístavu pro tankery v Omišalju. Na základě intenzivní spolupráce byla již před dvěma lety připravena mezistátní dohoda o propojení obou naftovodů. Ruská společnost JUKOS jednala s JANAFem o investici ve výši více než 20 mil. USD, kterou by se umožnila přeprava nafty i ve směru z chorvatského vnitrozemí na pobřeží (především budování výkonných čerpacích stanic). Ve druhé fázi rozšíření skladištních prostor v rafinérii v Sisaku a v Omišalju a ve třetí fázi rekonstrukce tankerského přístavu v Omišalju pro export ruské nafty. JANAF by tuto investici ruské straně splácel poskytováním přepravních služeb v objemu min. 5 mil. tun ruské nafty ročně. Tato dohoda nebyla podepsána. Vedení JANAFu očekává opětovné jednání s ruskými ropnými společnostmi zastoupenými TRANSNĚFTem a ruským ministerstvem energetiky. Pro ruské společnosti je to cesta, jak rychleji osvojit další trhy (transportovat větší objemy při nižších nákladech). **V roce 2004 probíhaly v Chorvatsku bouřlivé diskuse na tímto projektem z důvodu možných negativních ekologických dopadů na pobřeží a čistotu Jaderského moře.**

Plynofikace a projekt GEA (Gas Energy Adria)

Přírodní plyn se v Chorvatsku těží na cca 17 plynových polích, čímž je pokryto cca 60 % chorvatských potřeb. Hlavní společností, která se zabývá těžbou a distribucí plynu je dceřinná společnost ze skupiny INA GROUP firma PLINACRO. Celý plynovodný systém zahrnuje 2.178 km vysokotlakých plynovodů projektovaných na tlak 50, resp. 75 barů.

Hlavním rozvojovým projektem v této oblasti je projekt GEA (Gas Energy Adria), který obsahuje výstavbu podmořského plynovodu z italského Cosal Borseti do chorvatské Puly o délce 130 km (DN 600) s pracovním tlakem 110 barů. Cílem je doprava plynu z podmořských polí na severu Jadranu do chorvatského vnitrozemí. Na plynovod do chorvatské Puly by navázal úsek do Karlovce o délce 215 km (DN 700) s pracovním tlakem 75 barů. Takto by došlo ke spojení se současným chorvatským plynovodným systémem. Uvedený plynovod by umožnil transport plynu o objemu do 5 mld. m³/ ročně, diverzifikoval by chorvatské dodávky plynu a urychlil by plynofikace v oblastech, kterými prochází. Zároveň by se otevřela možnost transportu plynu pro sousední země.

Chorvatsko je díky své geografické poloze strategickou tranzitní zemí a doposud tuto výhodu zejména vzhledem k nedostatku vlastních finančních zdrojů nevyužívalo. Doprava nafty a plynu a napojení JANAFu a současné plynovodné sítě na mezinárodní sítě by zvýraznila současné postavení Chorvatska jako tranzitní země.

4.4. Stavebnictví

V posledních letech dochází ke **zvyšování podílu resortu stavebnictví na tvorbě HDP**. Po útlumu v roce 2000 rovněž kontinuálně roste fyzický objem stavebních prací. Po létech stagnace lze očekávat, že by chorvatské stavebnictví mohlo opětovně zažívat svůj rozvoj a to i přesto, že jeho podíl na tvorbě **HDP** je zatím pod úrovní zemí EU i řady tranzitních zemí.

Podíl stavebnictví na tvorbě HDP v posledních 5 letech

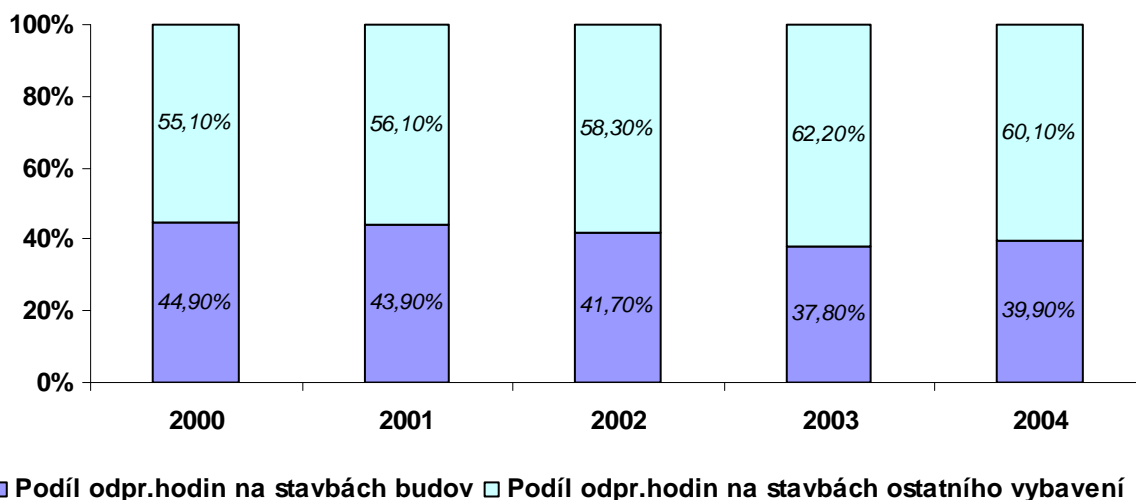
	2000	2001	2002	2003	2004
Stavebnictví (mil HRK)	5 876	6 832	8 546	10 732	11 853
Celkem HDP (mil HRK)	152 519	165 639	179 390	193 067	207 082
Podíl stavebnictví na HDP	3,85%	4,12%	4,76%	5,56%	5,72%

Zdroj : Měsíční statistický výkaz 3/2005 – Státní statistický úřad Chorvatska, str.108, tab 19-12

V průběhu posledních let se mění i struktura druhu prováděných stavebních prací. Klesá podíl odvedených prací na stavbách budov ve prospěch ostatních staveb, **především infrastruktury, silnic a dálnic**. Viz následující graf. Převažují rovněž realizované kapacity při výstavbě nových staveb – novostavby (**rok 2004: 59,9 %**) nad ostatními stavebními pracemi.

V roce **2004** bylo dokončeno **4994** nových bytů o celkové výměře 318 000 čtverečních metrů, což je o **95** bytů více než v roce 2003 (cca 2 % nárůst).

Struktura odpracovaných hodin ve stavebnictví dle druhu staveb

Zdroj : Gospodarska kretanja br.2/2005. str. 31

4.5. Zemědělství – vývoj , struktura

Zemědělství v letech 1990-1992 tvořilo zhruba 25-30 % HDP, mělo 20 % podíl na vývozu a zaměstnávalo 15 % z celkového počtu zaměstnaných osob. V průběhu války celková zaměstnanost v hospodářství poklesla o 50 %, s poklesem průmyslové výroby se snížil i objem zemědělské výroby. V roce 1991 byl procentuální podíl pracovníků v zemědělství na celkovém počtu obyvatelstva 9,1 %.

V posledních pěti letech podíl zemědělství na tvorbě HDP dále klesá a z tohoto pohledu je pomalu nahrazováno stavebnictvím, průmyslovou výrobou a službami, které zaznamenávají nepatrný nárůst.

Podíl zemědělství na tvorbě HDP v posledních 5 letech

	2000	2001	2002	2003	2004
Zemědělství, lesnictví rybolov (mil HRK)	11240	12 482	13 038	13 260	14 052
Celkem HDP (mil HRK)	152 519	165 638	179 389	193 066	207 082
Podíl zemědělství na HDP	7,37%	7,54%	7,27%	6,87%	6,79%

Zdroj : Měsíční statistický výkaz 3/2005 – Státní statistický úřad Chorvatska, tab.19-12, str.108

Chorvatsko má dle údajů za rok 2003 (údaje za rok 2004 nejsou ke dni zpracování STI k dispozici) celkem **3,137 mil. ha** zemědělské půdy, z čehož **1,981 mil ha** (63,1 %) je kultivována půda (orná půda, louka, vinohrady, atd), zbytek jsou pastviny.

Celkově 2,102 mil ha (67 %) zemědělské půdy Chorvatska, je v rukou rodinných zemědělských hospodářství, kterým je věnována zvláštní pozornost v rámci programu rozvoje rodinných hospodářství formou zvýhodněných úvěrů Chorvatské banky pro obnovu a rozvoj. Rodinná hospodářství jsou základem zemědělské výroby v Chorvatsku. Průměrná velikost hospodářství jsou 3 ha.

Vývoj produkce vybraných zemědělských plodin v tunách

	1999	2000	2001	2002	2003
Kukuřice	2 135 452	1 526 167	2 211 519	2 501 774	1 569 150
Cukrová řepa	1 113 969	482 211	964 880	1 183 445	677 569
Pšenice	558 217	1 032 085	956 153	988 175	609 258
Brambory	728 646	553 712	670 233	736 198	375 050
Soja	115 853	65 299	91 841	129 470	82 591
Slunečnice	72 374	53 956	42 985	62 965	69 253

Zdroj : Statistički ljetopis RH 2004, str.692, tab41-3

Údaje za rok 2004 nejsou ke dni zpracování této STI k dispozici

Rozdělení zemědělské půdy

Zemědělská půda tvoří 55,7 % z celkového povrchu Chorvatska a podle jednotlivých kategorií ji lze rozdělit:

Rozdělení zemědělské půdy		Struktura oseté plochy	
Orná půda a zahrady	47,40%	Obilniny	67,60%
Pastviny	33,90%	Zelenina	12,30%
Louky	13,70%	Krmivo	12,20%
Ovocné sady	2,60%	Průmyslové plodiny	7,90%
Vinohrady	2,40%		
Celkem	100,00%	Celkem	100,00%

Počet živých zvířat na konci každého roku

tisíce ks

	2000	2001	2002	2003	2004
Hovězí dobytek	427	438	417	444	466
Prasata	1 233	1 234	1 286	1 347	1 489
Ovce	528	539	580	587	721
Koně	11	10	8	9	10
Drůbež	11 256	11 747	11 665	11 778	11 185
Včelí úly	98	98	107	111	119

Zdroj : Statistički ljetopis RH 2004, str.266, tab. 16-11

4.6. Služby

Celkový podíl aktivit mezi které zahrnujeme obchodní činnosti, hoteliérství, opravárenskou činnost, údržbu, dopravu, telekomunikace, skladování, pronájmy a obchodování s nemovitostmi na tvorbě HDP v Chorvatsku dlouhodobě roste průměrně o 2 procentní body ročně. Rok 2004 zaznamenal nárůst výstupu hoteliérských a pohostinských služeb, což se projevilo celkovým zvýšením podílu služeb na tvorbě HDP o cca 4 procentní body.

Podíl služeb na tvorbě HDP v posledních 5 letech

mil . HRK

	2000	2001	2002	2003	2004
Obchodní a opravárenská činnost	13 160	15 955	18 347	2 039	21 297
Hotely a pohostinství	4 217	4 761	5 261	5 974	6 371
Doprava, spoje, skladování	12 425	13 821	15 759	17 754	19 353
Obchodování s nemovitostmi a pronájmy	18 863	21 260	24 355	27 493	30 147
Celkem	48 665	55 797	63 722	53 260	77 168
Celkem HDP (mil HRK)	152 519	165 639	179 390	193 067	207 082
Podíl služeb na HDP	31,91%	33,69%	35,52%	27,59%	37,26%

Zdroj : Měsíční statistický výkaz 3/2005 – Státní statistický úřad Chorvatska, str.108, tab19-12

Obchod

V obchodní činnosti bylo v roce 2004 zaměstnáno 179 000 osob, což je 12,8 % z celkového počtu zaměstnaných osob v Chorvatsku. Obrát v obchodě celkem zahrnujícím obchod s motorovými vozidly, palivy, velko a maloobchody se zbožím osobní spotřeby v roce 2004 představoval částku 193,01 mld. HRK včetně DPH.

Turistický ruch

Významnou oblastí služeb spojená s hoteliérstvím, pohostinstvím, pronájmy, dopravou atd. je turistika. Služby spojené s turistickým ruchem jsou důležitým odvětvím chorvatského hospodářství jednak z hlediska pozitivního dopadu na zaměstnanost a také z hlediska pozitivních dopadů na platební bilanci Chorvatska - země exportéra v oblasti služeb. V roce 2004 bylo zaznamenáno **9,412 mil. návštěv** (turistů), z čehož **84,06 % turistů** tvořili zahraniční hosté. Realizováno bylo **47,797 mil. noclehů**, což znamená nárůst + **2,49**

%, oproti roku 2003.

Devizové příjmy z turistického ruchu za v roce 2003 dosáhly **6,37 mld. USD** (+65 % oproti stejnému období roku 2002) a dle údajů je za rok **2004** je zaznamenán **nárůst až o 9,3 % (6,92 mld USD)**. Pokračuje tak vzestupný trend devizových příjmů z turistiky pro chorvatskou ekonomiku.

Chorvatsko nejvíce navštěvují turisté z **ČR, Itálie, Německa, Rakouska a Slovinska** (řazeno abecedně). Počet českých turistů v roce **2004** poklesl z hlediska počtu o 5 % oproti roku 2003. Konkrétní údaje jsou uvedeny v následující tabulce. Do Chorvatska v roce 2004 začaly ve zvýšené míře cestovat turisté ze skandinávských zemí, SiČH a zemí bývalého SSSR. Jejich počet v absolutních číslech z hlediska celkového počtu zahraničních turistů není významný, avšak relativně se jedná o nárůsty ve stovkách procent v srovnání s rokem 2003.

Počet turistů v Chorvatsku v roce 2004 včetně změny oproti roku 2003

Země	Počet turistů	Index 2004/2003	Počet noclehů	Index 2004/2003
Německo	1 580 244	102	10 887 638	98
Itálie	1 231 901	102	5 374 998	101
Slovinsko	884 273	96	5 032 470	91
Rakousko	740 960	105	3 638 005	101
Česká republika	663 794	95	4 172 787	92
Ostatní	4 311 104		13 410 454	
CELKEM	9 412 276	106	42 516 352	103

Zdroj : Mjesečno statističko izvješte 1/2005, str.62. tab 8-2.

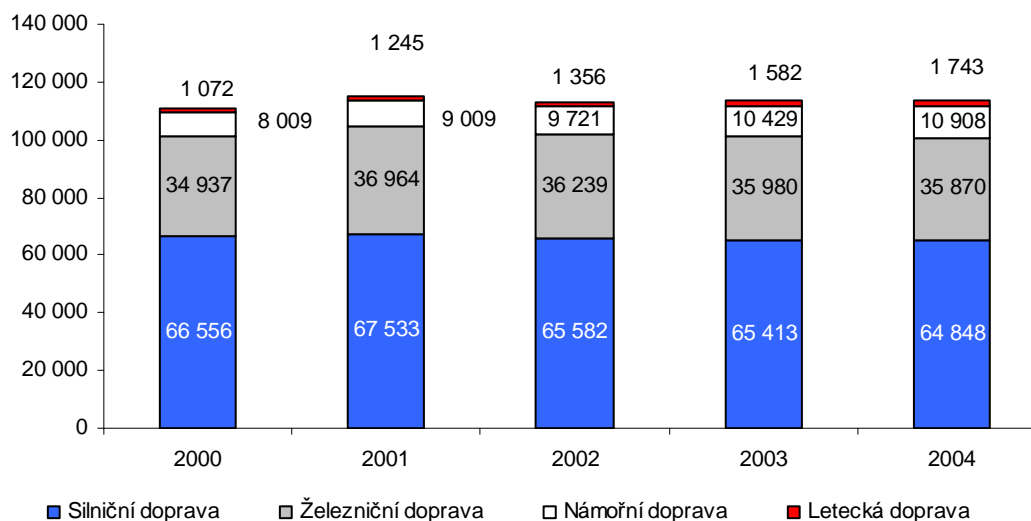
Hlavními úkoly stojícími před chorvatskou turistikou je restrukturalizace velkých turistických společností (většina z nich je stále ve státním vlastnictví) a s tím spojená **urychlená privatizace**. **Důležitým úkolem je zvýšení úrovně služeb a změna stále přetrvávajícího myšlení v tom, že jedinečné přírodní podmínky nemusí nutně automaticky znamenat jedinečné výnosy a obrat pro které má Chorvatsko v oblasti turistiky předpoklady, bez významnějších investic do tohoto odvětví.**

4.7. Doprava, telekomunikace

V roce 2004 bylo převezeno dohromady **113,36 mil.** cestujících (ná vaznost na turistikou), což představuje nepatrný meziroční pokles (cca o 0,03 %). Největší podíl na dopravě má silniční doprava - 57,2 %, dále železnice 31,64 % a letecká doprava se podílela **1,54 %**. **Na převozu osob dlouhodobě stoupá podíl letecké a námořní dopravy na úkor dopravy silniční.**

V roce 20043 bylo převezeno **108,9 mil. tun** zboží. Největší podíl zaujímá silniční doprava 46,7%, námořní doprava 31,1 %, dále železnice 12,1 % . Celkový realizovaný převozní výkon v roce 2004 u nákladní dopravy měřený v tisících tun převezeného zboží byl v meziročním srovnání o **0,9 % vyšší**.

Struktura dopravy cestujících (tisíce) za období 2000-2004

Zdroj: Mjesečno statističko izvješće 2/2005, str.92, tab.16-1

Rozvoj dopravní infrastruktury, zejména silniční a železniční sítě je jedním z prioritních rozvojových vládních projektů. Donedávna nevyhovující dálniční síť neumožňovala kvalitní a rychlé spojení centrálního Chorvatska s mořem (střední a jižní Dalmácií) a tím i další hospodářský rozvoj a rozvoj turistického ruchu především v přímořských oblastech (mj. cca 80% zahraničních turistů přijíždí do Chorvatska vlastními motorovými vozidly).

Co se týká plánované výstavby dálniční sítě v Chorvatsku, do roku 2008 se předpokládá výstavba a dostavba dalších o celkové délce 257 km. Prioritní je kompletní **dostavba dálnice ve směru Záhřeb – Split do konce června 2005.**

Do 30.6.2005 bude uvedeno do provozu zbývajících 48 km dálnice Bosiljevo – Split, čímž bude dálnicí bez přerušení spojeno hlavní město Záhřeb se Splitem. Pro českou veřejnost může být zajímavá skutečnost, že prakticky bez několika kilometrů od slovinsko-chorvatské hranice, bude možno jet po dálnici až do Dalmácie, která je pro občany ČR v letních měsících nejvyhledávanější turistickou destinací v Chorvatsku. V květnu tohoto roku je na trase plánováno i otevření tunelu Mala Kapela o celkové délce 5,762 km.

Do 30.6.2005 bude rovněž uveden do provozu úsek dálnice Rijeka – Rupa (chorvatsko-slovinský přechod)

Dále se bude pokračovat ve výstavbě dálnice ze **Splitu do Dubrovníku** a dálnice ze **Žute Lokve do Rijeky**, která bude součástí jadransko-jónské magistrály.

Detailnější údaje jsou uvedeny v kap.7.4 – Perspektivní položky českého exportu.

4.8. Přijímaná a poskytovaná rozvojová pomoc v roce 2004

Pomoc ze strany EU:

Rok 2004 :

Dne **29.11.2004** byla v Záhřebu podepsána dohoda na financování programů **CARDS 2004** mezi Ministerstvem pro evropské integrace Chorvatska a Delegací Evropské komise v Záhřebu. Na programy **CARDS 2004** je pro Chorvatsko alokována částka ve výši 76 mil EUR, které jsou rozděleny do následujících oblastí.

Demokratický a stabilizační proces	17,5 mil EUR
Ekonomický a sociální rozvoj	17,75 mil EUR
Resorty spravedlnosti a vnitra	21,85 mil EUR
Administrativa	15,1 mil UER
Životní prostředí a přírodní zdroje	3,8 mil EUR

Dne **6.10.2004** byla Evropskou komisí zveřejněna předpřístupová strategie pro Chorvatsko. Chorvatsko bylo zařazeno do programů čerpání finančních prostředků z předpřístupových fondů **EU - PHARE, ISPA, SAPARD**.

V rámci těchto programů se počítá s tím, že v příštích dvou letech bude pro Chorvatsko na výše uvedené programy vyčleněna částka o celkové výši **245 mil EUR**.

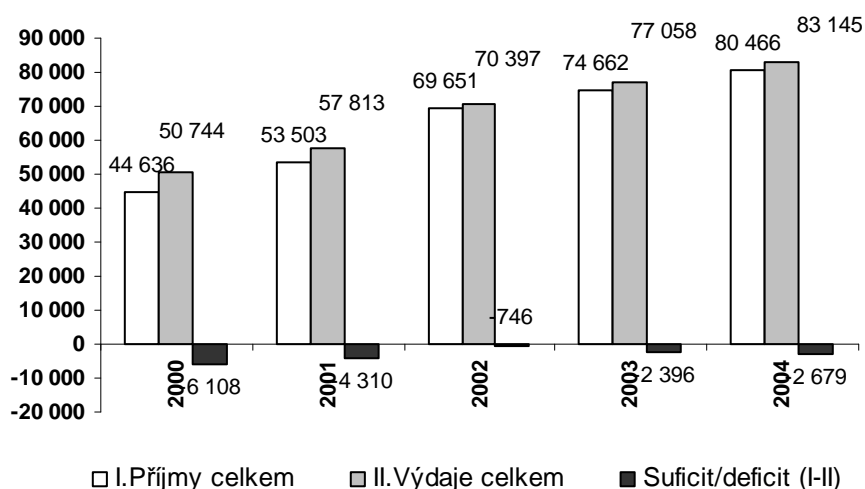
Na programy ISPA pro rok 2005 bude pro Chorvatsko k dispozici 25 mil EUR a na programy PHARE bude k dispozici 80 mil EUR.

5. Finanční sektor

5.1. Státní rozpočet – příjmy, výdaje, saldo 2000-2004

	2000	2001	2002	2003	2004
I. Příjmy celkem	44 636	53 503	69 651	74 662	80 466
1.1. Daňové příjmy			42 810	45 305	47 150
1.2. Sociální příspěvky			25 190	27 417	29 478
1.3. Ostatní příjmy			1 651	1 930	3 829
1.4. Granty			0	10	9
II. Výdaje celkem	50 744	57 813	70 397	77 058	83 145
Suficit/deficit (I-II)	-6 108	-4 310	-746	-2 396	-2 679

Příjmy a výdaje státního rozpočtu za období 2000-2004

Zdroj : Statistical review 111/2005, str.27 tab.7

Poznámka k metodice vykazování :

Na základě chorvatského zákona o rozpočtu z roku 2003 (NN 96/2003), který byl uveden v platnost 1.7.2003, jsou příjmy a výdaje rozpočtu vykazovány metodikou MMF pro statistiku veřejných financí GFS 2001 (Government Finance Statistic)

Manuál v anglickém jazyce pro GFS 2001 je k dispozici na www stránkách :

<http://www.imf.org/external/pubs/ft/gfs/manual/comp.htm>

V návrhu státního rozpočtu na rok 2004 se počítalo s většími výdaji než v roce 2003. Znamená to celkový nárůst na výdajové stránce rozpočtu o 7,9 % . Návrh počítal u některých resortů a státních institucí s významným posílením či oslabením v případě užívání veřejných finančních zdrojů.

V souvislosti především s hospodářskou strategií nové vlády se v návrhu rozpočtu pro rok 2004 počítalo se s nárůstem finančních prostředků pro instituce jako jsou Státní ústav geodézie -17,1 %, Chorvatská akademie věd - 37,8 %, Agentura na ochranu hospodářské soutěže - 41,4%, apod. Naopak dochází k výraznému snižování prostředků pro chorvatský

parlament **-24,5%**, či silová ministerstva v souvislosti se změnou bezpečnostního klimatu v regionu.

5.2. Platební bilance země za období let 2000-2004

mln USD

	2000	2001	2002	2003	2004
A. Běžný účet	-460,7	-725,8	-1920,1	-2072	-1666,3
1.Saldo zboží	-3203,7	-4101,3	-5648,6	-7908	-8346,3
1.1.Export	4567,2	4758,7	5003,6	6308	8208,2
1.2.Import	7770,9	8860	10652,2	14216	16554,5
2.Saldo služeb	2267,9	2927,4	3154,7	5652,9	5996,5
2.1.Export	4095,9	4875,5	5567,4	8634,7	9616,1
2.2.Import	1828	1948,1	2412,7	2981,8	3619,6
3.Důchody	-408,1	-517,6	-502,1	-1223,9	-759,9
4.Transfery	883,2	965,7	1075,9	1407	1443,4
B.Kapitálový účet	1237,1	1304,2	2702,3	3414,1	2735,5
B1. Kapitálové transakce	20,9	133	443,4	83,9	28,5
B2. Finanční transakce (bez dev.rezerv)	1798,3	2484,3	2955,8	4721,6	2760,3
B3. Devizové rezervy	-582,1	-1313,1	-696,9	-1391,4	-53,3
C.Statistická diskrepance	-776,4	-578,4	-782,2	-1342,1	-1069,2

Zdroj : *Gospodarska Kretanja Br.3/2005 ,str39*

Poznámka : *Rok 2004 – předběžné údaje*

Rok 2003 – revidované údaje

5.3. Zahraniční zadluženost

Vývoj a struktura zahraničního dluhu Chorvatska v letech 2000-2004

mln USD

	2000	2001	2002	2003	2004
1.Přímé investice	626,6	644,6	1056,8	1804,1	2240,5
2.Stát, vláda	4828,4	5132,6	6360,4	8749,1	9946,8
3.Chorvatská národní banka	158,7	122,1	0	0	0
4.Komerční banky	2086,5	2257,2	3976,2	7340	10198,2
5.Ostatní	3354,6	3157,4	4015,9	6031,2	7836,5
I. Krátkodobé úvěry celkem	660,8	135,9	171,7	352,7	655,7
II.Střednědobé a dlouhodobé úvěry	10394	11178	15237,6	23301,8	29566,3
CELKEM ZAHRANIČNÍ DLUH	11 054,8	11 313,9	15 409,3	23 654,5	30 222,0
<i>CELKEM = (I + II)</i>					

Zdroj : *Gospdarska Kretanja Br.2/2005, str.54*

1.1. Bankovní systém

Centrální banka státu, která řídí měnovou politiku státu a dohlíží na komerční bankovní sektor je **Chorvatská národní banka (HNB – Hrvatska narodna banka)**. Zákon, který legislativně vymezuje její činnost je **Zakon o Hrvatskoj narodnoj banci NN br.6/2001**.

V posledních letech dochází v bankovním systému Chorvatska výraznému snižování počtů komerčních bank z důvodu jejich fúzi, jakož i konkursů jednotlivých bank. V současné době je více než 90 % bankovního sektoru privatizováno, přičemž většina privatizovaných bank má zahraničního majitele.

Vývoj počtů bank a spořitelen klasifikovaných dle velikosti bilančních aktiv

Rok	Počet bank celkem	nad 10 mld KN	Ostatní	méně než 100 mil KN	Počet spořitelen celkem	nad 100 mil KN	Ostatní	méně než 10 mil KN
1999	53	2	47	4	30	4	21	5
2000	45	2	40	3	29	5	20	4
2001	44	4	37	3	21	5	12	4
2002	46	5	37	4	10	2	5	3
2003	42	6	34	2	7	2	2	3
2004	38	6	31	1	6	0	3	3

Zdroj : Hrvatska narodna banka

Nejznámější chorvatské banky jsou **Privredna banka Zagreb d.d. a Zagrebačka banka**, které se střídají v oceněních typu Podnikatel roku, Banka roku , Zlata kuna, apod.

Průběžně aktualizovaný přehled chorvatských bankovních ústavů a spořitelen se nachází na webových stránkách Chorvatské národní banky (HNB) - www.hnb.hr. Zde jsou i uvedeny i bližší informace o jednotlivých bankách vč. seznamu bank v konkursním řízení.

5.5. Daňový systém

Hospodářské změny v Chorvatsku si vyžádaly reformu daňové soustavy podle vzoru západoevropských zemí s rozvinutým tržním hospodářstvím. Nový daňový systém sjednotil postavení všech daňových poplatníků, tj. domácích i zahraničních fyzických a právnických osob. Chorvatsko sukcedovalo do všech smluv o zamezení dvojího zdanění, které uzavřela bývalá SFRJ a též již podepsalo řadu nových smluv tohoto charakteru (s ČR vstoupila nová dohoda o zamezení dvojího zdanění v platnost v prosinci 1999).

Druhy daní v Chorvatsku :

- daň z příjmu;
- daň ze zisku;
- daň z přidané hodnoty;
- zvláštní daň u stanovených výrobků (tzv. "trošarina");
- daň z nemovitostí;
- dědická a darovací daň;
- daň z hazardních her;

- daň na cestovní motorová vozidla;
- daň na plavební objekty;
- spotřební daň;
- daň na víkendové domky (chaty);
- daň z reklamy;
- daň na firmu nebo název;
- daň z využití veřejných prostor;
- daň ze zábavných a sportovních podniků ;
- tzv. **“prirež”**, což je dodatečná daň k dani z příjmu zavedená městy s více než 40 tis. obyvatel.

Daň z příjmu

Daň z příjmu se vztahuje na fyzické osoby, které realizují zdanitelný příjem v CHR. Pro výpočet daňového základu se od celkového příjmu odečítají osobní náklady. Daňové rozpětí je **15 %** (do 2 500 HRK/měs.), **25 %** (2 500 až 6 250 HRK/ měs.) nebo **35 %** (více než 6 250 HRK/měs.) - viz Zákon o dani z příjmu (NN 127/00, Pravidlnik NN 132/00).

Hrubá mzda se snižuje zaměstnanci (pro výpočet zdaňovacího základu) o:

- příspěvek na důchodové pojištění (10,75 %);
 - zdravotní pojištění (9,0 %);
 - příspěvek do fondu zaměstnanosti (0,85 %);
- tj. celkem 20,6 %.

Kromě uvedeného zaměstnavatel musí hradit další příspěvky, které neovlivňují zdaňovací základ:

- příspěvek na důchodové pojištění (8,75 %),
 - příspěvek na zdravotní pojištění (7 %);
 - příspěvek do fondu zaměstnanosti (0,85 %)
- tj. celkem 16,6 %.

Daň ze zisku

Plátcí daně ze zisku jsou:

- obchodní společnosti nebo jiné právnické osoby, které samostatně a trvale vykonávají hospodářskou činnost s cílem tvorby zisku a to výrobou, prodejem a poskytováním služeb.

Všichni daňoví plátcí platí daň ze zisku ve výši **20 %** (viz Zákon o dani ze zisku NN 127/00, Pravidlnik NN 132). Nižší zdaňovací úroveň 5 % a 15 % odvádí poplatníci podnikající v oblastech zvláštní státní péče (např. v oblastech postižených válečnými událostmi). Nižší daňovou sazbu (10 %) rovněž využívají uživatelé volných celních zón.

Daň z přidané hodnoty (DPH)

Od **1.1.1998** byla v Chorvatsku (po ročním odkladu - původní termín zavedení DPH byl 1.1.1997) zavedena jednotná DPH ve výši **22%** na všechny druhy zboží a služeb. Od 1.11.1999 byla zavedena **0 %** (nulová úroveň) DPH na **mléko, chléb, léky, knihy a služby cestovních operátorů - organizované pobyty** - viz Zákon o dani z přidané hodnoty (NN 47/95, 164/98, 105/99, 54/00 a 73/00).

Daň z nemovitostí

Daň z nemovitosti se platí při prodeji, výměně nebo při získání nemovitosti. Za nemovitosti jsou považovány:

- zemědělská půda;
- stavební pozemek;
- obytné a správní budovy aj. stavební objekty.

Daň platí kupující a to ve výši **5 %** z hodnoty nemovitosti.

Akcízní daně (“trošarine”) - přehled lze najít na stránkách www.hgk.hr

Akcízní daně jsou uvaleny na následující položky :

- kávu,
- naftové deriváty,
- tabákové výrobky,
- pivo,
- nealkoholické nápoje,
- alkohol,
- osobní automobily,
- luxusní výrobky
- na prémii pojištění odpovědnosti z provozu motorového vozidla.

Daně zavedené některými orgány místní samosprávy

Místní orgány státní správy mohou zavádět některé typy daní, které se týkají převážně domácích fyzických a právnických osob (spotřební daň, daň z dědictví a darů, daň z rekreačních nemovitostí, daň z plavidel, daň na silniční vozidla, daň na nevyužitou zemědělskou půdu a nevyužitý průmyslové objekty, daň na firmu nebo název, na využívání veřejných ploch, spotřební daň ve výši 3 % z prodeje nápojů, apod.). V některých obcích a městech mohou být uplatňovány některé dodatečné daně - tzv. **“prirez** k porezu na dohodak” -dodatečná daň k dani z příjmu. V Záhřebu je to až 30 %, u měst s více než 30 tis. obyvateli 15 %, u měst do 30 tis. obyvatel 12 %, obcí 10 %.

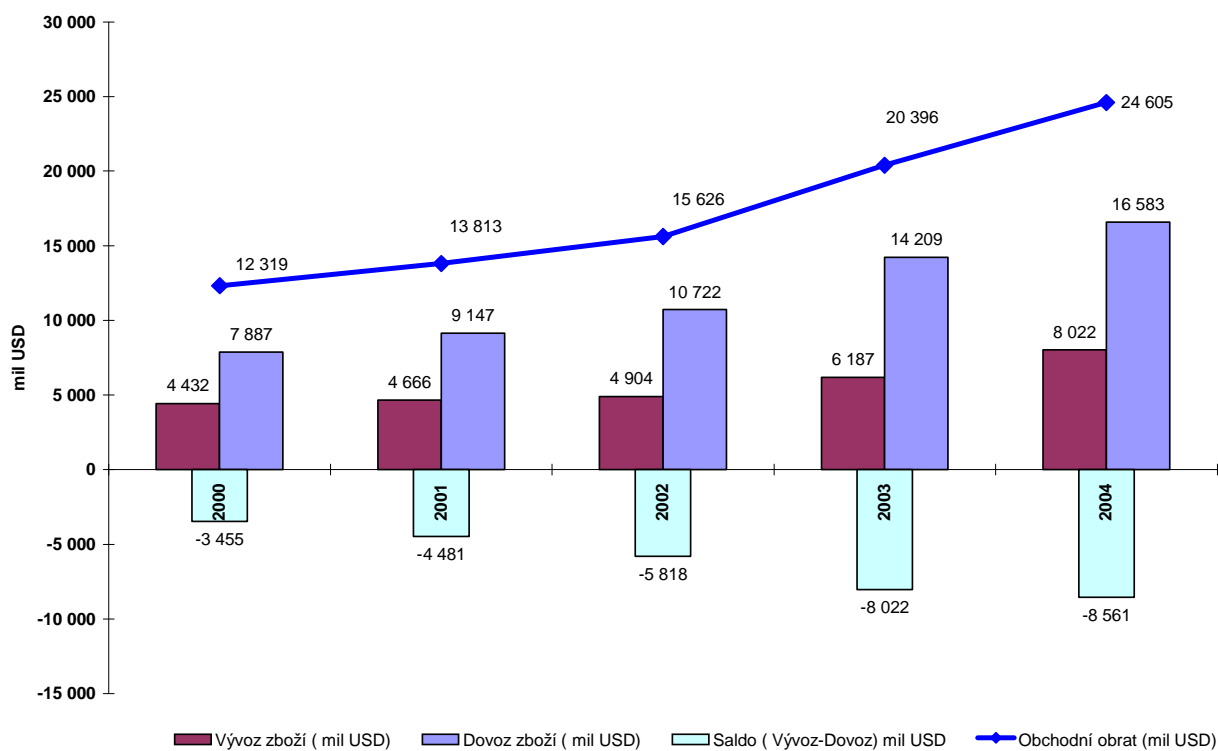
Detailní popis daňového systému v Chorvatsku lze najít na stránkách Chorvatské hospodářské komory : www.hgk.hr

6. Zahraniční obchod země

6.1. Bilance a obchodní obrat ve výměně zboží Chorvatska za posledních 5 let

	2000	2001	2002	2003	2004
Vývoz zboží (mil USD)	4 432	4 666	4 904	6 187	8 022
Dovoz zboží (mil USD)	7 887	9 147	10 722	14 209	16 583
Obchodní obrat (mil USD)	12 319	13 813	15 626	20 396	24 605
Saldo (Vývoz-Dovoz) mil USD	-3 455	-4 481	-5 818	-8 022	-8 561

Obchodní bilance Chorvatska v letech 2000-2004

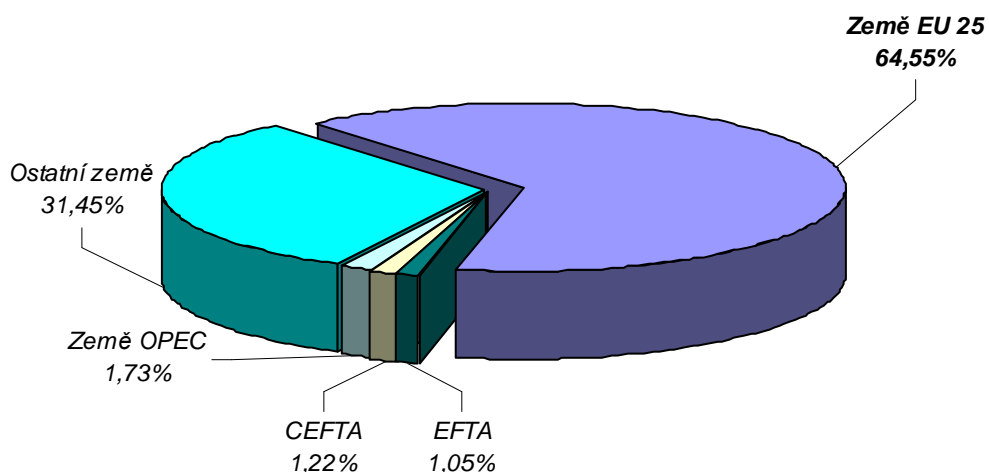
Zdroj : *Gospodarska kretanja br. 2/2005, str.42-43*

6.2. Teritoriální struktura chorvatského zahraničního obchodu

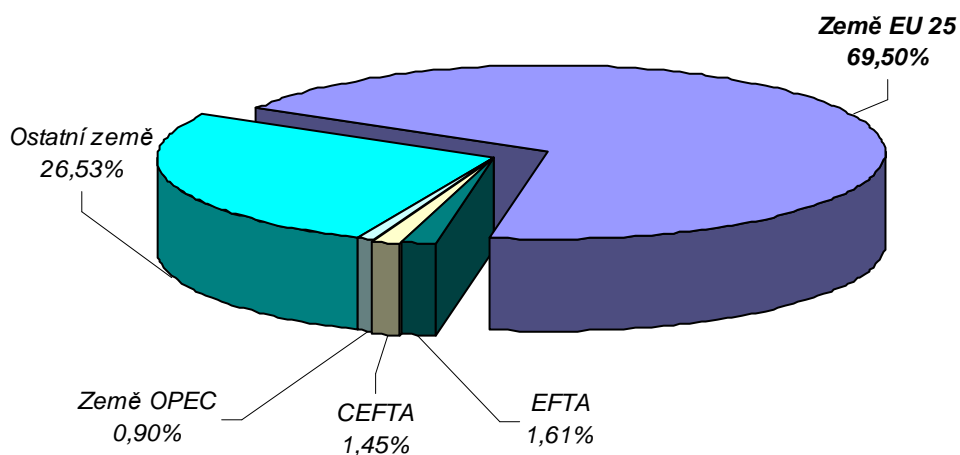
v mil USD		
Export	2 003	2 004
Země EU 25	4 182	5 178
EFTA	50	84
CEFTA	44	98
Země OPEC	52	139
Ostatní země	1 850	2 523
CELKEM	6 178	8 022

v mil USD		
Import	2 003	2 004
Země EU 25	10 230	11 526
EFTA	258	267
CEFTA	174	241
Země OPEC	131	149
Ostatní země	3 416	4 400
CELKEM	14 209	16 583

Postavení zemí EU v chorvatském exportu v roce 2004

Postavení zemí EU v chorvatském importu v roce 2004

Zdroj : *Gospodarska kretanja br.2/2005, str. 44-45*

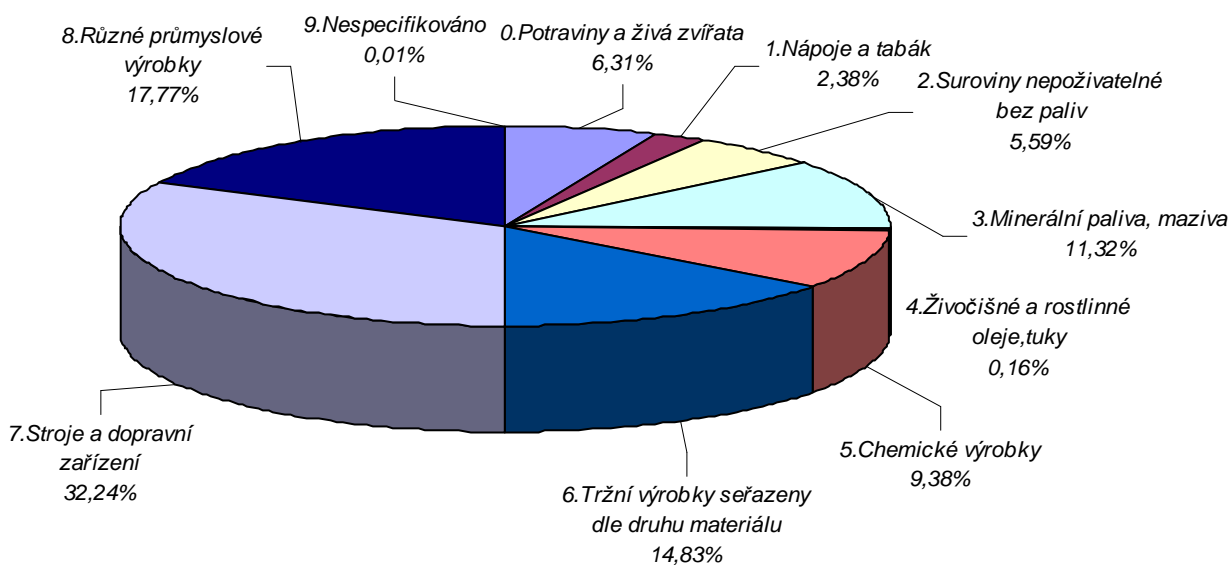
Poznámka : CEFTA = Rumunsko, Bulharsko

6.3.Komoditní struktura chorvatského zahraničního obchodu

6.3.1. Komoditní struktura chorvatského vývozu v posledních dvou letech

Export	v tisících USD	
	2 003	2 004
0.Potraviny a živá zvířata	560 402	505 933
1.Nápoje a tabák	162 805	191 192
2.Suroviny nepoživatelné bez paliv	349 811	448 731
3.Minerální paliva, maziva	595 344	908 197
4.Živočišné a rostlinné oleje,tuky	13 530	13 203
5.Chemické výrobky	593 287	752 266
6.Tržní výrobky seřazeny dle druhu materiálu	868 931	1 189 725
7.Stroje a dopravní zařízení	1 823 330	2 586 752
8.Různé průmyslové výrobky	1 211 375	1 425 326
9.Nespecifikováno	7 815	1 127
CELKEM	6 186 630	8 022 452

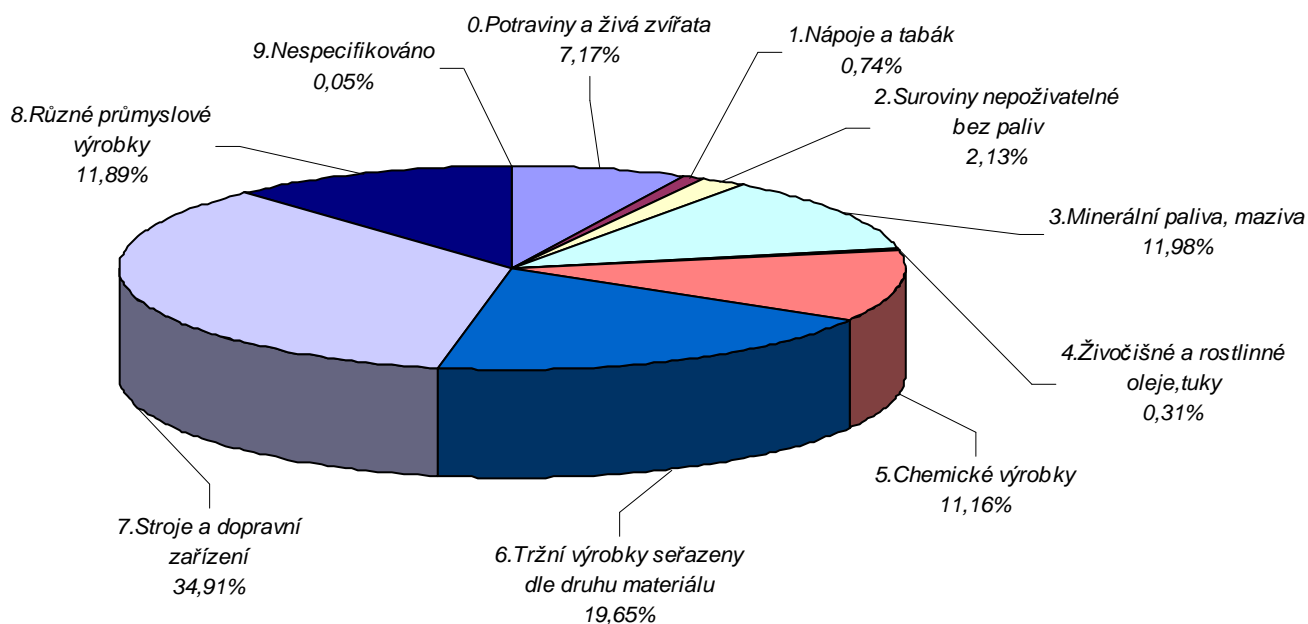
Komoditní struktura chorvatského exportu v roce 2004

6.3.2. Komoditní struktura chorvatského dovozu v posledních dvou letech

Import	v tisících USD	
	2 003	2 004
0.Potraviny a živá zvířata	1 000 947	1 189 837
1.Nápoje a tabák	116 667	123 101
2.Suroviny nepoživatelné bez paliv	325 744	352 969
3.Minerální paliva, maziva	1 554 742	1 985 978
4.Živočišné a rostlinné oleje,tuky	40 933	51 588
5.Chemické výrobky	1 560 780	1 851 358
6.Tržní výrobky seřazeny dle druhu materiálu	2 661 565	3 258 970
7.Stroje a dopravní zařízení	5 264 996	5 789 193
8.Různé průmyslové výrobky	1 646 764	1 971 662
9.Nespecifikováno	35 897	8 496
CELKEM	14 209 035	16 583 152

Komoditní struktura chorvatského importu v roce 2004

6.4. Dovošní podmínky a dokumenty, celní systém, kontrola vývozu

Chorvatský obchodní režim byl postupně liberalizován od vstupu do WTO v závěru roku 2000. Chorvatsko má podepsáno řadu bilaterálních dohod o volném obchodu v souladu s článkem XXIV GATT .

Pro zahraniční obchod se zeměmi s nimiž Chorvatsko uzavřelo dohodu o volném obchodě jsou využívány celní sazby ve vzájemné výměně zboží. V následující tabulce je současný stav podepsaných dohod o volném obchodu.

Země	Datum počátku využívání
Makedonie	9.6.1997
Bosna a Hercegovina	1.1.2001
EFTA	
Šýcarsko	1.1.2002
Lichtenštejnsko	1.1.2002
Norsko	1.4.2002
Island	1.8.2002
CEFTA	
Bulharsko	1.3.2003
Rumunsko	1.3.2003
Turecko	1.7.2003
Srbsko a černá Hora	1.7.2004
Albánie	1.6.2003
Moldávie	1.10.2004
EU	1.1.2002 od 1.5.2004 s novými 10 členskými zeměmi

Změny v bilaterálních dohodách o volném obchodu dané rozšířením zemí EU od 1.5.2004 jsou definované Protokolem 7, který upravuje vzájemný obchod Chorvatska s rozšířenou EU v oblasti zemědělských a potravinářských výrobků.

Celní sazby Chorvatska včetně dalších detailních informací týkajících celního postupu, dokumentů je možno vyhledat na web stránkách **chorvatské Celní správy:**

www.carina.hr

Vývošní/dovošní dokumentace se skládá z všeobecných obchodních, dopravních a celních dokumentů, které jsou používány v zemích EU a dalších rozvinutých zemích.

Potřebné doklady při dovozu zboží:

- faktura,
- celní deklarace,
- potvrzení o ověření kvality (“Potvrda o overenju kakvoće”),
- potvrzení o původu zboží.

Potvrzení o původu zboží:

- do hodnoty 6.000,- EUR stačí prohlášení výrobce na faktuře (text prohlášení je k dispozici

na celních úřadech);

- nad částku 6.000,- EUR je potřeba certifikát EUR 1, který potvrzuje Celní úřad.

Zákon o kontrole kvality určitých výrobků při jejich dovozu a vývozu (NN č.21/95).

Zákon stanoví:

- postup při stanovení a kontrole kvality výrobků (odpovídající chorvatským. normám),
- deklaraci a potřebné označení výrobků,
- stanovený popis (tech. apod.),
- označení výrobků dokládající atesty, homologaci a certifikaci výrobků.

Chorvatské Ministerstvo hospodářství práce a podnikání zajišťuje inspekci - kontrolu kvality prostřednictvím obchodních inspektorů. Náklady spojené s kontrolou kvality nese vývozce - dovozce. V případě, že kvalita neodpovídá, je dovozce povinen ihned, nejpozději však do 8 dnů od vyhlášení rozhodnutí, zboží odvézt zpět za hranice.

Seznam výrobků, při jejichž dovozu je vyžadován certifikát kvality:

1. Maso a masné výrobky
2. Ryby, raci, mlži, mořští ježci, žáby, želvy, plži a výrobky z nich
3. Mléko, mléčné výrobky, syřidla a čisté kultury
4. Zmrzliny, směsi pro zmrzliny a mražené dezerty
5. Vejce a vaječné výrobky
6. Ovoce, zelenina, houby a výrobky z nich
7. Káva, výrobky z kávy a kávovinové náhražky
8. Čaj
9. Koření, extrakty koření a směsi koření
10. Hořčice
11. Kuchyňská sůl
12. Polévky, polévkové a omáčkové koncentráty a přísady
13. Pekařské kvasinky, kypřicí prášek do pečiva, pudinkové prášky
14. Obilí, mlýnské pekařské výrobky, těstoviny a mražená těsta
15. Sušenky a podobné výrobky
16. Živočišné a rostlinné oleje a tuky, margariny, majonézy apod.
17. Cukr a ostatní sladidla
18. Med a jiné včelí výrobky
19. Kakaové výrobky, krémové výrobky, cukrovinky
20. Víno
21. Alkohol a alkoholické nápoje
22. Pivo

23. Nealkoholické nápoje
24. Ocet a kyselina octová
25. Proteinové výrobky a směsi pro potravinářský průmysl
26. Krmivo pro dobytek a domácí zvířata
27. Tabák
28. Elektrické spotřebiče pro domácnost
29. Elektronika pro domácnost
30. Přenosné nářadí s elektromotory
31. Transformátory
32. Elektrické a izolační vodiče a kabely
33. Objímky pro žárovky
34. Fluorescenční lampy
35. Spínače
36. Kancelářské psací stroje, počítačí stroje, rozmnožovací stroje, registrační pokladny pro obchody, pohostinství a hotely
37. Plynové spotřebiče pro domácnost
38. Automobilové pneumatiky
39. Zemědělské nářadí
40. Ruční a přenosné hasicí přístroje
41. Ocelové láhve pro propan-butan s ventilem a láhve pro technické plyny
42. Fotoaparáty a kamery
43. Cement
44. Přídavky k betonu
45. Frakční kamenný agregát pro beton a asfalt
46. Cihly
47. Hydroizolační materiály impregnované bitumenem a bitumenové traky
48. Betonové kanalizační potrubí delší než 1 metr
49. Prvky typových stavebních konstrukcí
50. Dřevotřískové desky
51. Nábytek
52. Textil a oděvy
53. Výrobky z přírodní a umělé kůže (obuv a galanterní výrobky)
54. Kapalná naftová paliva
55. Paliva pro tryskové motory

6.5. Ochrana domácího trhu

Vývoz i dovoz do Chorvatska je silně liberalizován. Většina dovozních přírůžek, kvót a ostatních netarifních omezení byla v souvislosti s platností nového Zákona o celních tarifech eliminována (NN č. 61/00 a 117/00, Nařízení o celním tarifu pro rok 2002 č. 113/01 - s platností od 1.1.2002). Se vstupem CHR do WTO došlo ke sjednocení se světovými standardy. Některé druhy zboží, které stanoví Ministerstvo hospodářství, práce a podnikatelství Chorvatska a další odpovídající resorty, je však možno dovážet pouze na základě licencí - zvláštního povolení (radioaktivní a chemické látky, zbraně a pyrotechnické materiály, umělecká díla a starožitnosti, drahé kovy, cenné papíry, poštovní známky, léčiva a to i veterinární, drogy, papír a karton, některé zemědělské stroje, a další).

V zájmu ochrany domácího trhu přijala vláda rozhodnutí o určení výrobků, které podléhají při dovozu kontrole kvality oficiální tržní inspekce na celním úřadě. Zboží musí odpovídat platným chorvatským normám, musí být řádně označeno, zabaleno, musí obsahovat požadované dokumenty a certifikáty jakosti. Této kontrole podléhají převážně potraviny, zemědělské výrobky, auta, nábytek, textilie, cement, elektrotechnická zařízení, výtahy, apod.

U výrobků, které jsou předmětem jakostních kontrol musí být vyznačen název výrobku, plná adresa výrobce nebo dovozce, čistá váha, objem, informace o přísadách, použití výrobku, skladování a ostatní důležitá upozornění. Technicky náročné výrobky musí obsahovat návod k použití, seznam autorizovaných opravárenských firem, záruky apod. Označení na originálním balení výrobků musí být uvedeno v chorvatštině.

Seznam státních institucí provádějících ověření kvality při dovozu do Chorvatska:

Državní zavod za normizaciju a mjeriteljstvo (atesty průmyslových výrobků)

Ul. grada Vukovara 78/II

10000 Zagreb

tel.: +385 1 6106 6111, fax : +385 1 6109 324

www.dznm.hr

Zavod za javno zdravstvo grada Zagreba (atesty potravin)

Mirogojska 16, Zagreb

tel. centrála : +385 1 4696 111, fax: + 385 1 4678 002

atesty potravin : + 385 1 4696 233

Institut građevinarstva Republike Hrvatske (stavební materiály)

Rakušina 1

10000 Zagreb

tel.:+385 1 6125 125, fax: +385 1 6125 667

Agencija za lijekove i medicinske proizvode(registrace léků, pharm. index, tvorba cen)

(dříve Hrvatski zavod za kontrolu lijekova)

(patří pod Ministerstvo zdravotnictví CHR)

Ksaverska cesta 4

10000 Zagreb

tel.: +385 1 4693830 , fax: +385 1 4673 275

www.almp.hr

2.1. Zóny volného obchodu

Legislativní rámec pro založení zón volného obchodu v CHR vytváří “Zákon o volných zónách” (Národní Noviny č.44/96).

V Chorvatské republice byly otevřeny tyto zóny volného obchodu:

- Krapinsko-zagorská zóna (předměstí města Krapina v blízkosti Záhřebu);
- Škrljevo-Kukuljanovo (blízko přístavu Rijeka);
- Podi (blízko Šibeniku, Dalmácie);
- Osijek (říční přístav na předměstí města Osijeku);
- přístav Rijeka (Rijeka);
- volná zóna Zagreb (Zagreb);
- volná zóna Obrovac (Obrovac);
- volná zóna Split (Split);
- Splitsko-dalmátská župní volná zóna;
- volná zóna Ploče (Ploče);
- volná zóna Pula (Pula);
- volná zóna Buje (Buje).

Dle uvedeného zákona zřizovateli volných zón nemohou být zahraniční podnikatelské subjekty. Zahraniční fyzické a právnické osoby mohou být pouze uživateli. Zakladateli jsou obecně lokální samosprávy (zároveň vlastníci). Zřizovatelé mohou formou tendru uzavřít dohody s obchodními partnery, investory nebo ostatními subjekty vykonávajícími jiné aktivity. Uživatel, který participuje ve výstavbě infrastruktury v těchto oblastech částkou vyšší než 1 mil. HRK (182.000 USD) je osvobozen od placení daně ze zisku po dobu prvních pěti let činnosti v zóně. Ostatní uživatelé (investoři podílející se částkou menší než 1 mil. HRK) platí daň ze zisku do výše 50% předepsané úrovně (tj. daňové zatížení = 17,5%). Cílem této úpravy (stanovení hranice 1 mil. HRK) je podpora výrobních aktivit a zvýšení zaměstnanosti v těchto oblastech. Zakladatelé mohou investorům nabídnout i další zvýhodněné podmínky - např. bezplatně pozemek (viz zóna “Podi” u Šibeniku).

7. Obchodní a ekonomická spolupráce s ČR

7.1. Smluvní základna

Již v roce 2003 docházelo postupně k vypovídání bilaterálních smluv a dohod neslučitelných s legislativou EU v souvislosti se vstupem **ČR do EU k 1.5.2004**.

Byly vypovězeny platnosti následujících česko-chorvatských smluv neslučitelných s *acquis* a ukončení platnosti těchto smluv ke dni vstupu ČR do EU bylo provedeno dohodou.

1. Obchodní dohoda mez vládou ČR a vládou Republiky Chorvatsko ze dne 5.3.1996
2. Dohoda mezi vládou ČR a vládou Chorvatské republiky o spolupráci ve veterinární oblasti ze dne 3.12.1998
3. Dohoda mezi vládou ČR a vládou Chorvatské republiky o spolupráci v ochraně rostlin ze dne 3.12.1998
4. Obchodní a plavební smlouvy mezi Československou republikou a Královstvím Srbů, Chorvatů a Slovinců ze dne 14.11.1928

Po vstupu ČR do EU zůstalo v platnosti celkem 41 bilaterálních smluv, dohod a protokolů o spolupráci v oblasti hospodářství, kultury, školství, migrace osob, apod.

Seznam těchto dokumentů je k nahlédnutí na web- stránkách ZÚ Záhřeb v kapitole *Vzájemné vztahy* a podkapitole *Bilaterální smlouvy s Chorvatskem*.

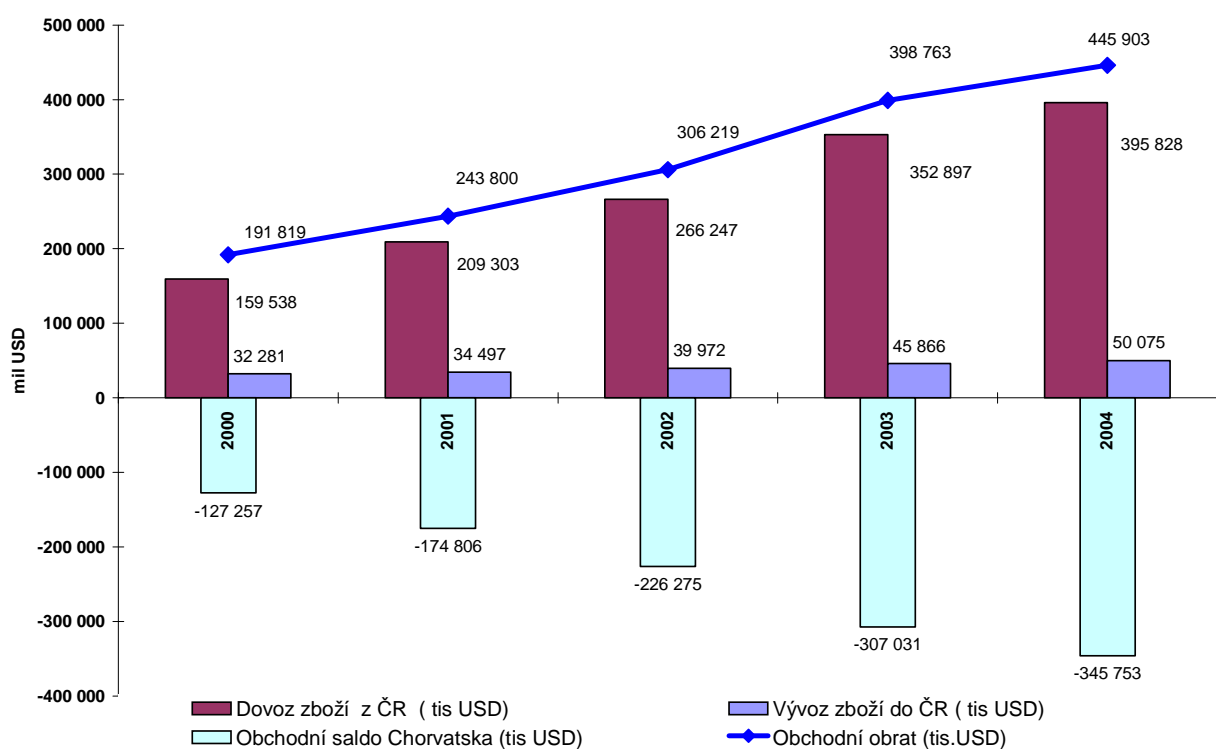
Web adresa : www.mzv.cz/zagreb

Aktuální stav bilaterální hospodářské spolupráce

V současné době je dokončena definitivní textace materiálu a je zahájen administrativní schvalovací proces dokumentu s názvem **Memorandum o spolupráci mezi Ministerstvem průmyslu a obchodu ČR a Ministerstvem hospodářství, práce a podnikání Chorvatska**. Jednání nad jeho textem bylo zahájeno během konání Smíšené komise v Záhřebu **na počátku března roku 2004**.

7.2. Bilance vzájemné obchodní výměny ČR a Chorvatska za posledních 5 let

	2000	2001	2002	2003	2004
Dovoz zboží z ČR (tis USD)	159 538	209 303	266 247	352 897	395 828
Vývoz zboží do ČR (tis USD)	32 281	34 497	39 972	45 866	50 075
Obchodní obrát (tis.USD)	191 819	243 800	306 219	398 763	445 903
Obchodní saldo Chorvatska (tis USD)	-127 257	-174 806	-226 275	-307 031	-345 753

Zdroj : Republic of Croatia – Central bureau of statistics

Monthly statistical report Nr.1/2005, tab 11-5, page 80

Monthly statistical report Nr.1/2004, tab 11-5, page 74

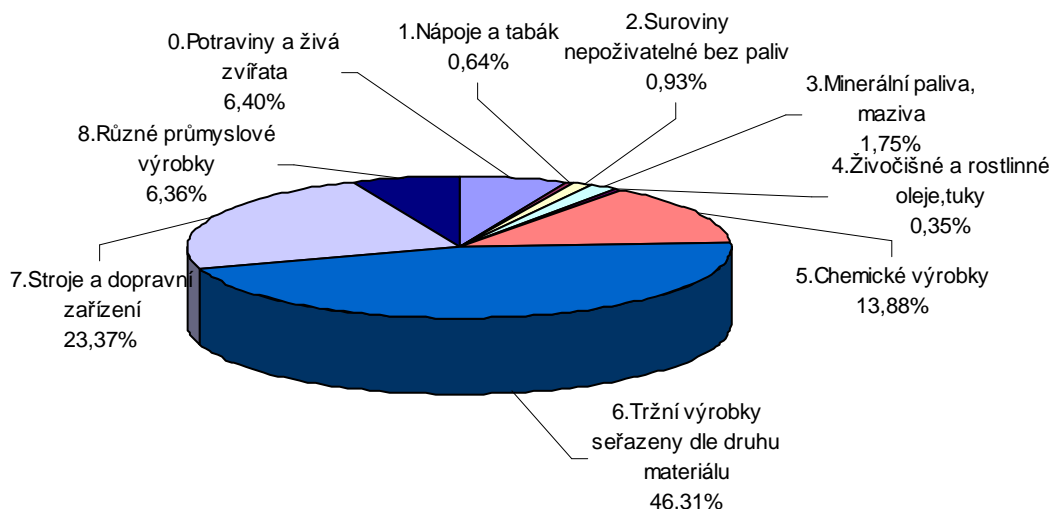
Monthly statistical report Nr.1/2003, tab 11-6, page 76

7.3. Komoditní struktura českého vývozu/dovozu

7.3.1. Komoditní struktura vývozu z ČR do Chorvatska

Export z ČR do Chorvatska	2 003	2 004
0. Potravinářství a živá zvířata	18 702	23 528
1. Nápoje a tabák	1 891	2 369
2. Suroviny nepoživatelné bez paliv	2 481	3 409
3. Minerální paliva, maziva	2 812	6 426
4. Živočišné a rostlinné oleje, tuky	3 002	1 304
5. Chemické výrobky	51 661	51 042
6. Tržní výrobky seřazené dle druhu materiálu	140 306	170 242
7. Stroje a dopravní zařízení	52 935	85 936
8. Různé průmyslové výrobky	13 617	23 392
9. Nespecifikováno	0	0
CELKEM	287 407	367 648

Komoditní struktura Exportu ČR do Chorvatska v roce 2004

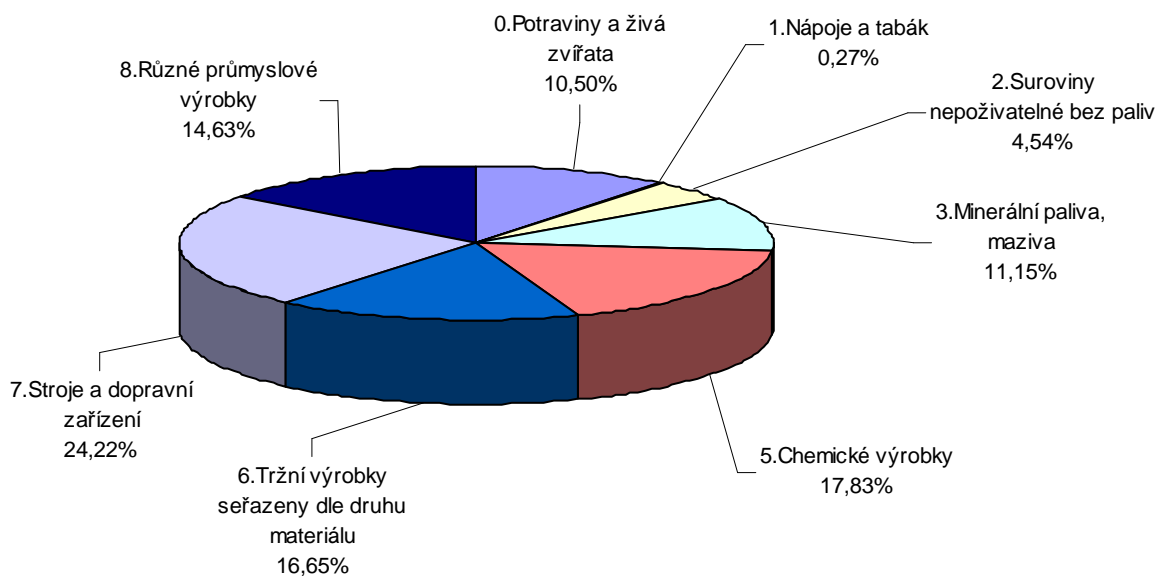
Zdroj dat : MPO ČR odbor 7100

Mez nejvýznamnější výrobky českého vývozu do Chorvatska patří osobní automobily, hutní materiál (ploché výrobky válcované za tepla, bezešvé trubky, válcovaný drát za tepla, profily), čisticí prostředky, mléko a mléčné výrobky a další.

7.3.2. Komoditní struktura dovozu ČR z Chorvatska

Import ČR z Chorvatska	2 003	2 004
0.Potraviny a živá zvířata	6 246	6 276
1.Nápoje a tabák	244	161
2.Suroviny nepoživatelné bez paliv	1 320	2 716
3.Minerální paliva, maziva	7 162	6 666
4.Živočišné a rostlinné oleje,tuky		122
5.Chemické výrobky	8 502	10 655
6.Tržní výrobky seřazeny dle druhu materiálu	8 582	9 952
7.Stroje a dopravní zařízení	11 809	14 476
8.Různé průmyslové výrobky	4 691	8 742
9.Nespecifikováno	0	0
CELKEM	48 556	59 766

Komoditní struktura Importu ČR z Chorvatska v roce 2004

Zdroj dat : MPO ČR odbor 7100

Mez nejvýznamnější výrobky chorvatského vývozu do ČR patří elektrické stroje (transformátory), potravinářské výrobky, léčiva a farmaceutické výrobky, lehké topné oleje, papír, chemikálie a soli, výrobky z hliníku, apod.

7.4. Perspektivní položky českého exportu

Pro české exportéry do Chorvatska mohou být zajímavé oblasti **rozvoje a obnovy dopravní infrastruktury, oblast ekologie a čištění odpadních vod** a subdodavatelská činnost pro chorvatský zpracovatelský průmysl.

Projekt ochrany Jaderského moře

Dnes již bývalá vláda Chorvatské republiky spolu s institucí Hrvatske vode připravovala v roce 2003 ve spolupráci se Světovou bankou projekt týkající se ekologické ochrany Jadranu v hodnotě 1,6 miliardy HRK (cca 6,5 miliardy Kč).

Předmětem výše uvedeného projektu je výstavba ČOV (čističky odpadních vod) a kanalizačního systému na 47 místech pobřeží Jaderského moře. Mezi lokality spadající pod tento projekt patří například Zadar, Opatija, Biograd a ostatní turistické destinace. Pro prvních 16 míst se již vypracovávají tzv. studie proveditelnosti a realizace začne po podpisu smlouvy se Světovou bankou. Pořadí realizace na jednotlivých místech je vybráno s ohledem na možnosti dalšího rozvoje turistického ruchu a návratnosti investic. Patří tam turistická místa jako Mali Lošinj, Opatija, Crikvenica, Novalja, Rab, Korčula a další.

Kredit Světové banky ve výši 811 mil HRK zajistí financování zhruba poloviny potřeb z hlediska finanční náročnosti projektu. Zbytek bude financován chorvatskou vládou ze státního rozpočtu ve výši 353 mil HRK, Hrvatske vode se budou podílet částkou 142 mil HRK a 316 mil HRK bude financován z rozpočtů měst a obcí.

Investiční potřeba např. pro Primorsko-goranskou županiji v rámci projektu ochrany Jadranu se pohybuje ve výši 600 mil HRK (cca 2,5 mld CZK). Realizace byla zahájena v roce 2004. Zahrnovala vypracování územních plánů rozvoje, studií proveditelnosti a v neposlední řadě konkrétních projektů zařízení ČOV určených pro jednotlivá města. Nejdále v přípravě pokročila oblast tzv. Liburnijské riviéry, což je oblast pobřeží na západ od Rijeky a je na ni plánováno 160 mil HRK (cca 670 mil CZK).

Do této oblasti, která byla řešena v první fázi patří město Opatija, které bude vypisovat v měsíci **květnu 2005** mezinárodní výběrové řízení na dodávku technologie ČOV, jak bylo potvrzeno starostou města.

Ostatní části županije jsou ve stavu před projektové přípravy, otázka čištění odpadních vod na ostrovech ve smyslu budování větších systémů ČOV se momentálně neplánuje.

Město Crikvenica je v tuto chvíli v závěrečné fázi vykupování a jednání s majiteli pozemků na kterých se plánuje výstavba ČOV.

V souvislosti s projektem na ochranu Jadranu je však nutno zmínit jednu důležitou skutečnost. Jde o to, že Světová banka požaduje, aby náklady na poskytované úvěry byly částečně hrazeny finančními prostředky, které budou promítnuty do cen vodného a stočného, které nejsou ve všech lokalitách stejné. Zvýšení ceny vodného a stočného je však pro místní samosprávy směrem k obyvatelstvu a voličům velmi nepopulární opatření a zatím neproběhlo ve všech městech a obcích.

Zástupci města Crikvenica potvrdili, že za jejich mandátu, který končí v květnu 2005 k tomu nedojde. Rozhodnutí týkající se zvýšení cen vodného a stočného přenechají novému zastupitelstvu vzešlému voleb do místních samospráv v květnu 2005.

I když je průběh a realizace projektu, jak je možno vidět z výše uvedených skutečností, poněkud rozpačitá, všechny odpovědné instituce, a to, jak na úrovni města, tak i županije si uvědomují nezbytnost realizace projektu v příštích letech **z důvodu jeho přímé souvislosti s turistickým ruchem, který je značným zdrojem domácího produktu nejen pro tuto oblast, ale pro celé Chorvatsko**

Vzhledem k poměrně značnému počtu českých výrobců a engineeringových firem, které se zabývají výrobou a výstavbou ČOV, považujeme oblast výstavby ČOV v Chorvatsku za jeden z perspektivních oborů pro jejich případné exportní aktivity do této země.

Velvyslanectví ČR v Chorvatsku má ve svém záměru organizovat společnou prezentaci českých výrobců ČOV pro chorvatské instituce ve **čtvrtém čtvrtletí 2005 v Záhřebu**. Záleží ovšem na zájmu českých firem, který je v současné době prostřednictvím agentury **Czech Trade ověřován**

Výstavba dálnic a silnic v Chorvatsku

Státní silnice

Celkové plánované příjmy a tím i finanční prostředky, které jsou určeny na výstavbu a údržbu státních silnic (nikoliv dálnic), pro období let 2005- 2008 tvoří částku výši **9,9 mld HRK** (cca 42 mld CZK). Z této očekávané částky tvoří vlastní zdroje (příjmy z paliva - 0,6 HRK na jeden prodaný litr a ostatní poplatky) asi **6,6 mld HRK(67%)**. Zbývající **3,3 mld HRK (33%)** budou zajištěny dlouhodobými kredity.

Dálnice

Co se týká plánované výstavby dálniční sítě v Chorvatsku, do roku 2008 se předpokládá výstavba a dostavba následujících úseků o celkové délce 257 km.

Do 30.6.2005 bude uvedeno do provozu zbývajících 48 km dálnice Bosiljevo – Split, čímž bude dálnicí bez přerušení spojeno hlavní město Záhřeb se Splitem. Pro českou veřejnost může být zajímavá skutečnost, že prakticky bez několika kilometrů od slovinsko-chorvatské hranice, bude možno bez jet po dálnici až do Dalmácie, která je pro občany ČR v letních měsících nejvyhledávanější turistickou destinací v Chorvatsku. V květnu tohoto roku je na trase plánováno i otevření tunelu Mala Kapela o celkové délce 5,762 km.

Do 30.6.2005 bude rovněž uveden do provozu úsek dálnice Rijeka – Rupa (chorvatsko-slovinský přechod)

V delším časovém horizontu do roku 2008 budou ve výstavbě následující úseky dálnic :

Split – Dubrovnik

Rijeka – Žuta Lokva

Županija – Lipovac (chorvatsko - srbská hranice), po jehož dostavbě bude spojen Záhřeb s Bělehradem dálnicí bez přerušení

Záhřeb – Sisak

Koridor od Belog Manastira přes Osijek k hranici s BiH (koridor Maďarsko – BiH)

Pro období let 2005-2008 jsou firmou **Hrvatske autoceste d.o.o** plánovány finanční prostředky na výstavbu uvedených úseků ve výši **11,228 mld HRK (cca 47 mld CZK)**

Některé české firmy již byly v programu výstavby chorvatských dálnic zapojeny a vzhledem ke kvalitnímu provedení a včasnému předání staveb investorům získaly pro Českou republiku a ostatní české firmy pozitivní reference. Otevírají tak možnosti širšího zapojení jiných českých firem do chorvatskou vládou pečlivě sledované oblasti.

Výstavba železničních koridorů

Neméně perspektivní může být z dlouhodobého hlediska pro některé české firmy program modernizace a rekonstrukce chorvatských železnic. **V prosinci roku 2003** se chorvatské železnice (HŽ) staly členem CER (Community of European Railways). Tato skutečnost je zavazuje přizpůsobit svůj vozový park a železniční infrastrukturu přísným technickým normám a požadavkům CER-u tak, aby chorvatské vlakové soupravy mohly jezdit po evropských tratích a naopak aby vlaky zahraničních železničních společností mohly být provozovány v Chorvatsku..

HŽ původně plánovaly rekonstrukci 110 cestovních vagonů do konce roku 2005, v delším časovém období daném investičním plánem do roku 2007 se předpokládala rekonstrukce cca 5500 vagonů nákladních. Je známá potřeba cca 130 kusů elektrických a dieselových lokomotiv. Z hlediska modernizace a výstavby železniční infrastruktury se kombinovanými finančními prostředky chorvatské vlády a kreditu Světové banky modernizuje část železničního koridoru 5c. Tento koridor spojuje přístav Ploče s Budapeští a prochází východní části Chorvatska.

Nepříznivou skutečností bylo pozastavení finanční podpory realizace plánu rekonstrukce chorvatských železnic rozhodnutím chorvatské vlády z konce února 2004. Důvodem je nedostatek zdrojů v příjmové části státního rozpočtu, který vznikl zrušením akcizních daní na naftové deriváty rozhodnutím vlády v lednu 2004. Projekt modernizace chorvatských železnic měl být mimo jiné financován právě z těchto daňových příjmů. Chorvatská vláda rovněž do ledna 2006 odložila uvedení v planost chorvatského Zákona o železnici.

Dozorčí rada HŽ (chorvatské železnice) přijala obchodní plán na rok 2005. Tento obchodní plán počítá s vyčleněním částky 2,9 mld HRK (cca 12,1 mld CZK) ze státního rozpočtu Chorvatska, které budou rozděleny jak na údržbu železniční infrastruktury a rozvoj železniční osobní dopravy –1,8 mld HRK, tak na investice ve výši 1,1 mld HRK.

Plán také počítá s pokračováním dlouhodobého projektu celkové restrukturalizace chorvatských železnic, který byl v loňském roce z rozpočtových důvodů pozastaven.

Vzhledem k reálné a dlouhodobé účasti českých podnikatelských subjektů na realizaci projektů souvisejících s výstavbou a údržbou železničního svršku v Chorvatsku, dále zájmu jiných českých firem o modernizaci chorvatského vozového parku a privatizaci, považujeme sledování vývoje na chorvatských železnicích za jednu z důležitých perspektivních oblastí ekonomického zájmu ČR.

Jak je již výše uvedeno, HŽ plánují v letošním roce 2005 profinancovat 2,9 mld HRK a v delším časovém horizontu let 2005-2009 celkem 12,1, mld HRK(cca 50,8 mld CZK), z čehož 5,36 mld HRK by bylo určeno pro výstavbu koridorů. Tento pětiletý plán není v tuto chvíli schválen dozorčí radou HŽ.

Zajištění financí v celkové výši 12,1 mld HRK, které budou částečně spotřebované na obnovu, údržbu stávajících tratí a vozového parku, je předpokládáno ze státního rozpočtu, zbytek z komerčních úvěrů a také ze zdrojů evropských předpřístupových fondů a fondů soudržnosti.

Plán rozvoje chorvatských železnic zahrnuje celkem tři oblasti, kterými jsou rozvoj a obnova železničního svršku, modernizace a případné zajištění nových osobních vlaků, lokomotiv, vagónů pro nákladní nebo osobní přepravu a postupnou privatizaci.

Svršek – Koridory

Vzhledem k tomu, že přes území Chorvatska prochází úseky tzv. panevropských koridorů, které musí splňovat předepsané parametry (např. dvojkolejná elektrifikovaná trať, možnost rychlosti vlaku do 160 km/h ,apod.), HŽ plánují na níže uvedených úsecích zajistit splnění těchto parametrů.

Vb. Koridor : Rijeka-Záhřeb – Koprivnica – státní hranice s Maďarskem

Vc. Koridor : Ploče-Metković-Osijek-Beli Manastir – státní hranice s Maďarskem

X. Koridor : Savski Marof-Tovarnik – směr státní hranice SČH

Jak již bylo výše uvedeno, plánovaná částka do roku 2009 určena na koridory je 5.36 mld HRK (cca 22,5 mld CZK).

Vozový park

V tuto chvíli je základní strategickou otázkou, která není zodpovězena, zda-li nové vozové soupravy pro potřeby HŽ budou v budoucnu zajišťovány domácími výrobci nebo dovozem .

Toto dlouhodobé a strategické rozhodnutí bude teprve provedeno chorvatskou vládou na základě předložených studií a expertíz HŽ, které se připravují. Ani z jedna z variant se nejeví v tuto chvíli jako jednoznačná. V roce 2005 je podepsána smlouva na 320 nákladních vagónů s chorvatskou firmou Đuro Đaković.

Dále probíhá a je plánována postupná modernizace příměstských cestovních vlaků firmou **TŽV Gredelj d.o.o (adresa: Trnjanska Cesta 1, 10 000 Záhřeb, www.tzv-gredelj.hr)**, kterou považujeme za **klíčový subjekt a partnera v Chorvatsku pro případné české výrobce a subdodavatele této techniky**. Jediným zakladatelem a 100 %-ním vlastníkem této společnosti s ručením omezeným jsou právě státem vlastněné HŽ d.o.o – Hrvatske željeznice.

Zpracovatelský průmysl

Důležitým zdrojem chorvatského ekonomického výstupu je tzv. průmyslová výroba zahrnující **zpracovatelský průmysl**, zásobování domácností a státního sektoru elektrickou energií, plynem , vodou a těžba nerostů. Průmyslová výroba tvoří z hlediska struktury cca **pětinu HDP**. Fungování a existence zpracovatelského průmyslu v Chorvatsku vyvolává poptávku po vstupech, které jsou **dosazitelné mimo jiné i v České republice**.

Velvyslanectví ČR eviduje od chorvatských firem žádosti o kontakt na firmy v ČR zabývající se výrobou **textilu** (nikoliv však oděvů), **skla** v jeho nejrůznějších formách, **metalurgických produktů** (trubky, profily, betonářská ocel, apod.), **výrobků ze dřeva a papíru**.

V ojedinělých případech se objevily dotazy na výrobce speciálních strojů, např. na žaluzie. Z výše uvedených skutečností vyplývá, že na chorvatském trhu mohou v budoucnu uspět **české firmy – exportéři** podnikající ve výše vyjmenovaných odvětvích.

7.5. Nejdůležitější firmy a joint-ventures ve vzájemném obchodu

Mezi nejvýznamnější české firmy a značky, které jsou zastoupeny v Chorvatsku jakoukoliv právní formou patří ŠKODA AUTO Mladá Boleslav a.s., ČECHOFRACHT a.s., Českobudějovický Budvar a.s., ČSA a.s., SUBTERRA a.s., Železniční stavitelství Brno a.s., apod.

Z chorvatských firem zastoupených v ČR jsou nejvýznačnější: Astra International d.d., Atlas, Autocentar Merkur d.d., HTZ - Chorvatské turistické sdružení, Đuro Đaković, Integra s.r.o., Končar Zagreb d.d., Luka Rijeka, Monting, Pliva Praha, Podravka International s.r.o..

7. 6. Vyhodnocení poptávek na ZÚ po českém zboží a nabídek na výrobní kooperaci

Dle analýzy jednotlivých dotazů, žádostí o kontakt, apod. z chorvatské strany na ZÚ Záhřeb, největší zájem je o následující zboží a výrobce z ČR zabývající se následujícími oblastmi:

- **stavební železo (ocelové tyče, profily, konstrukce apod.);**
- **železné a ocelové válcované plechy, trubky a potrubí;**
- **papír, lepenka, výrobky z papíru;**
- **textil (látky, ne oděvy)**
- **nářadí a nástroje;**
- **chemické výrobky;**
- **užitkové sklo (obecně české sklo a porcelán);**

7.7. Rozvojová pomoc poskytovaná a přijímaná ČR

Rozvojová pomoc ČR byla výhradně směřována pro početnou českou menšinu žijící v Chorvatské republice (CHR). Největší část byla určena pro opravy českých škol a českých národních domů Svazů Čechů v Chorvatské republice (22,75 mil. Kč v letech 1997-1998, 15 mil. Kč v roce 1999, 1,2 mil. Kč v roce 2000 a 7 mil. Kč v roce 2001).

Zvláštní postavení mezi aktivitami zahrnutými v projektech obnovy zaujímá přístavba české ZŠ J.A. Komenského v Daruvaru s celkovým nákladem 24 mil. Kč. Podílem 50% se podílela chorvatská strana (ministerstvo školství). Memorandum o spolupráci mezi subjekty akce bylo podepsáno v dubnu 1997.

Pro rok 2002 bylo na opravy a rekonstrukce Českých národních domů plánováno 2,3 mil. Kč (české národní domy v Ivanovu Selu, Golubnjaku, Daruvaru a budova Svazu Čechů).

Systematická pomoc našim krajanům v CHR byla obnovena od roku 1993. Tato činnost byla koordinována a z větší části i přímo zajišťována MZV ČR. Ve spolupráci s MŠMT je krajanům poskytována pomoc v oblasti školství formou každoročních letních jazykových kurzů pro učitele z českých škol v Chorvatsku a vysláním učitele z ČR do

Daruvaru. MZV ČR rovněž zprostředkovalo učitelkám mateřských školek stáže v ČR a organizačně a finančně přispělo na letní tábory dětí z Chorvatska v ČR.

Mezi MZV ČR a Svazem Čechů v Chorvatské republice byla uzavřena písemná dohoda podrobně stanovující podmínky a mechanismy uvolňování příspěvků ze strany ČR na jednotlivé akce. Podmínkou je 10% účast Svazu, nebo jiných chorvatských subjektů na spolufinancování každé akce.

Činnost Svazu Čechů v Chorvatsku (tj. i jednotlivých Českých besed soustředěných ve velkých městech a zejména pak v oblasti západní Slavonie) výrazně přispívá k rozvoji česko-chorvatských vztahů (udržování českého jazyka a kultury, rozšiřování kulturních, ale i obchodních a hospodářských vazeb mezi našimi zeměmi). Chorvatští Češi si váží všestranné pomoci České republiky. Vzhledem k těžké hospodářské situaci v CHR (oblast záp. Slavonie byla postižena válečnými událostmi, je zde vysoká nezaměstnanost) velice vítají poskytnutí jakékoliv pomoci umožňující jim rozšiřování vlastních aktivit.

Za zmínku stojí skutečnost, že česká komunita v Chorvatsku je nejpočetnější krajanskou skupinou v jihovýchodní Evropě s **cca 11 tis.** deklarovanými Čechy, kteří jsou usídleni zejména v okolí města Daruvar. Celkově představují chorvatští Češi 0,3 % obyvatelstva Chorvatska. Kromě obcí Daruvar, v níž je deklarováno 18,4% Čechů jsou dalšími ostrovy češství v Chorvatsku obce Bjelovar (0,5%), Garešnica (2,9%), Grubišno Polje (13,7%), Kutina (1,6%) a Pakrac (2,6%). Češi žijí i v jiných občinách, ale jejich počty jsou zanedbatelné.

Česká menšina v CHR je vzhledem ke struktuře Českých besed a Svazu Čechů, ale zejména pak k aktivní činnosti krajanských spolků, jednou z nejlépe organizovaných krajanských komunit v celém Chorvatsku.

V roce 2004 obdržel Svaz Čechů v Chorvatsku od české vlády celkem 2,5 mil CZK na rekonstrukce a obnovu kulturních a vzdělávacích objektů ve vlastnictví české menšiny.

8. Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

8.1. Distribuční a prodejní kanály, využívání místních zástupců a další faktory ovlivňující prodej

V Chorvatsku je velké množství prostředníků, drobných a středních firem, které se zabývají dovozem, velkoobchodem i maloobchodní činností. Od roku 1990, kdy začala transformace ekonomiky přestal být zahraniční obchod výsadou pouze několika zahraničních organizací. Zjednodušená procedura a minimálně nízké náklady potřebné k založení obchodní společnosti způsobily nadměrný růst počtu společností v distribuční a prodejní síti. Na domácím a zahraničním trhu působilo v roce 1996 asi 7000 relativně významných společností, z nichž většina je v soukromém vlastnictví s malým kapitálem a úzkou specializací. Mezi větší společnosti s rozsáhlou maloobchodní sítí prodejen zaměřenou na potraviny a drobné zboží v Chorvatsku patří KONZUM (SUPER KONZUM), NAMA, GAVRILOVIĆ, PEVEC, apod. V posledních třech letech dochází k rozšíření o zahraniční obchodní řetězce - BILLA, MERCATONE, MERCATOR, BAUHAUS, BAUMAX, GETRO a METRO.

V Chorvatsku se vzhledem k vysokým provozním nákladům a k byrokratickým opatřením spojeným se zaměstnáváním cizinců (viz vydávání pracovního víza a pracovního

povolení) nedoporučuje malým a středním firmám zřizovat vlastní zastoupení. Jako vhodnější se k uskutečnění obchodních transakcí jeví využití místní firmy nebo společníka, kteří jsou seznámeni se specifiky místního trhu. Předem je třeba projednat otázku cen, marže, zastupování sjednávat na procenta ze zisku. Otázku výhradního zastoupení podmínit zkušební dobou a minimálním prodejem.

1.1. Podmínky zaměstnávání cizinců a místních sil

Zaměstnávání cizinců v Chorvatsku je regulováno tzv. cizineckým zákonem (Zakon o strancima NN 109/2003). Cizinec může pracovat v Chorvatsku za předpokladu, že má pracovní povolení a splňuje všeobecné a zvláštní podmínky pro vytvoření zaměstnaneckého vztahu.

Pracovní povolení se vydává na dobu určitou, po dobu vykonávání určitých činností nebo odborné práce. Pracovní povolení vydává MUP – Ministerstvo vnitra Chorvatska prostřednictvím policejních služeb v místě vykonávání činností.

Chorvatská republika i v roce 2004 zavedla systém kvót na počet pracovních povolení pro cizince, rozdělených jednak z hlediska počtu pro jednotlivé skupiny profesí (Stavba lodí, Stavebnictví, Věda a vzdělávání, Turistika, Zdravotnictví) a také dle územně správních celků (županijí), ve kterých je pracovní činnost vykonávána. V roce 2004 byla rozhodnutím Vlády NN 57/2004 vydána kvóta na celkem **2 589 pracovních povolení pro cizince** pro celé území Chorvatska.

V případě dlouhodobého pracovního pobytu na území Chorvatska (tj. při délce pobytu větší než 90 dní - tj. doba platnosti turistického víza) je nutno prostřednictvím Velvyslanectví Chorvatska v Praze požádat o tzv. "poslovne vizum" (pracovní vízum), a s tím spojený tzv. "privremeni boravak" (dočasný pobyt) nebo "produženi boravak" (prodloužený pobyt).

Všechny potřebné informace (vč. formulářů žádostí apod.) poskytne uvedený zastupitelský úřad CHR v Praze (viz níže uvedená adresa):

VELVYSLANECTVÍ CHORVATSKÉ REPUBLIKY

V Průhledu 9

tel: 2 333 404 79, 2 333 556 95

162 00 PRAHA 6

fax: 2 333 434 64

1.2. Podmínky zřízení kanceláře/reprezentace, společného podniku

Cizinec může na základě "Zákona o obchodu" (NN 11/96) zakládat reprezentaci ("predstavništvo") za účelem průzkumu trhu, vykonávání propagačních a informačních činností a za účelem své prezentace. Reprezentace nemá statut právnické osoby, a tudíž nemá právo uzavírat smlouvy/ kontrakty. Činnost může zahájit až na základě zápisu do Registru reprezentací zahraničních osob na Ministerstvu hospodářství, práce a podnikatelství Chorvatské republiky

Pro zřízení reprezentace/ kanceláře jsou MH CHR jsou požadovány tyto dokumenty:

- formulář se jménem společnosti zakládající kancelář, jméno a adresa kanceláře, aktivity, počet a jména zaměstnanců, jména osob mající právo jednat jménem společnosti;
- dokument o registraci zahraniční firmy;
- popis obchodních aktivit;
- ověřené potvrzení, že společnost přebírá odpovědnost za všechny závazky, které by mohly z činnosti reprezentační kanceláře vzniknout
- povolení k pobytu pro zahraniční občany zaměstnané v kanceláři;

Všechny dokumenty musí být originály nebo notářsky ověřené kopie.

Zahraniční subjekty mohou v Chorvatsku založit (zápisem do obchod. registru):

- veřejnou obchodní společnost (javno trgovačko društvo);
- společnost s ručením omezeným (društvo s ograničenom odgovornošću) - min. kapitál pro založení je ekvivalent 2.500 EUR;
- akciovou společnost (dioničko društvo) - min. kapitál pro zal. je ekv. 15.000 EUR;
- komanditní společnost (limited partnership - komanditno društvo);
- tiché společenství (tajno društvo).

Detailní postup pro registraci obchodních společností je obsažen v zákonu o soudním registru (Zakon o sudskom registru, NN 1/95 z 2.1.1995).

Zahraniční investoři mohou založit společnosti se 100% podílem zahr. vlastníka, vlastnit akcie domácích společností, příp. podíly ve společnostech s ručením omezeným (min. kapitálová účast je u s.r.o. ekv. 100 EUR). Minimální výše vloženého kapitálu, při zápisu do obchodního registru, je ekv. 1.250 EUR.

Chorvatská právnická osoba může nakupovat v Chorvatsku nemovitosti bez omezení, v případě založení chorvatského právního subjektu není zkoumán teritoriální původ kapitálu.

Zahraniční fyzická osoba může nakupovat nemovitosti na základě schválení žádosti o nákup nemovitostí, které se předkládá Ministerstvu zahraničních věcí Chorvatska. To posuzuje žádosti o nákup nemovitostí zahraniční fyzickou osobou základě **reciprocity** (stejná možnost pro chorvatské občany v zemi cizince) .

Vzhledem k tomu, že ČR a Chorvatsko nemají podepsanou reciproční dohodu týkající se nákupu nemovitostí, české fyzické osobě nebude chorvatským Ministerstvem zahraničních věcí vyhověno v případě její žádosti týkající se nákupu nemovitosti v Chorvatsku.

1.3. Požadavky na propagaci, marketing, reklamu (využití HSP)

V Chorvatsku jsou k dispozici všechny běžné prostředky reklamy (noviny, časopisy,

TV, rozhlasové stanice, billboardy) a jsou široce využívány. Propagační techniky jako sales promotion, public relations a obchodní veletrhy jsou běžné a dosahují dobré úrovně. Vedle dosud státní televize jsou nejvhodnějšími médii pro reklamu deníky a další periodika - jako jsou Večernji list, Jutarnji List, Vjesnik, Slobodna Dalmacija nebo týdeníky Nacional, Globus a Poslovni Tjednik. Hlavním hospodářským a obchodním časopisem je Privredni Vjesnik. Měsíčník Banka se věnuje vývoji situace v bankovním sektoru.

Na výrobcích v prodejní síti se požaduje návod a popis v chorvatštině, sděluje se jméno výrobce a importéra, apod. Při prezentaci firmy je vhodné zmínit úspěšnost na západních trzích, získané certifikáty apod.

Největším inzertním listem je:

OGLASNIK

Oglasno-informativni list

Gundulićeva 47

10000 Zagreb

tel: +385-1-4552 200

fax: +385-1-4552 203

www.cursor.hr/pa.nsf/Stranice/oglasnik-zg

1.4. Způsoby řešení obchodních sporů

Základy pro řešení obchodních sporů a arbitráže jsou obsaženy ve dvou zákonech:

- Zákon o parničnom postupku (Zákon o procesním, soudním řízení - NN 53/91 a 91/91);
- Zákon o riješavanju sukoba zakona s propisima drugih zemalja u odredženim pitanjima s drugim zemljama (Zákon o řešení konfliktu zákona s předpisy jiných zemí v určitých otázkách s jinými zeměmi - NN 53/91).

Chorvatsko sukcedovalo do všech bývalou SFRJ přijatých mezinárodních arbitrážních konvencí. Např. přijalo:

- Newyorskou úmluvu o uznání a výkonu rozhodčích nálezů z r. 1958;
- Ženevskou úmluvu o výkonu zahraničních rozhodčích nálezů z r. 1927;
- Ženevský protokol o arbitrážních klauzulích z r. 1923.

V roce 1993 Chorvatsko podepsalo Úmluvu o vytvoření multilaterální investiční a garanční agentury (MIGA) a postupně obnovuje bilaterální dohody o vzájemné ochraně investic.

Při řešení obchodních sporů a vymáhání pohledávek lze v první fázi doporučit Chorvatskou hospodářskou komoru (úsek právní pomoci), příp. využít zahraničních inkasních kanceláří. V případě neúspěchu je nutné použít soudní cestu (obrátit se na advokáta - seznam advokátů má Chorvatská HK, seznam advokátů hovořících česky má zastupitelský úřad v Záhřebu). Soudy jsou však zahlceny případy (až 40 000 chorvatských firem řeší své spory prostřednictvím soudů) a nelze očekávat vyřešení v krátké době. Z tohoto důvodu je potřeba výběru obchodního partnera v Chorvatsku věnovat patřičnou pozornost.

1.5. Režim zadávání veřejných zakázek

Ministerstva, ostatní státní instituce (vč. státních podniků) a orgány místní samosprávy jsou povinné nakupovat zboží a služby, pokud jsou hrazeny ze státního rozpočtu, v rámci veřejné soutěže ("javno nadmetanje / javni natječaj") v souladu s chorvatským "Zákonem o veřejné soutěži" (nová pravidla veřejné soutěže jsou v NN č. 117/2001 - "Zakon o javnoj nabavi"). Zákon definuje jednotlivé kategorie jako zadavatel, zboží, služby, nejpříjatelnější nabídka apod. **Veřejná soutěž** musí být zadavatelem vyhlášena, jestliže objednávky zadavatelů zboží a služeb přesáhnou v rozpočtovém roce **200 tis. HRK** (hodnota bez DPH). Zadavatel v rozpočtovém roce nesmí své objednávky dělit s cílem vyhnout se veřejné soutěži. Z rozhodnutí ministerstva financí může být z uvedených pravidel udělena výjimka v případě, že jde o veřejnou nebo soukromou pomoc nebo o nákupy dohodnuté dle mezinárodních dohod nebo jde-li o vojensko-strategický nebo státní zájem (tyto výjimky se poměrně široce uplatňují).

Veřejné soutěže pro zboží a služby se mohou v Chorvatsku zúčastnit i zahraniční zájemci. Zadavatel je povinen v rámci veřejné soutěže učinit tyto kroky:

- uveřejnit skutečnosti o veřejné soutěži v domácím tisku (nejčastěji deníky Večernji list nebo Vjesnik) nebo v NN (Národní Noviny) a to v jazyce chorvatském, a při hodnotě vyšší než **200 tis. EUR** i v oficiálním Věstníku EU (v jazyce anglickém);
- připravit dokumentaci pro veřejnou soutěž i s podmínkami soutěže;
- účastníkům soutěže stanovit termín pro získání nabídky a dokumentace;
- stanovit termín, místo a čas uveřejnění nabídky v rámci veřejné soutěže;
- vytvořit komisi v počtu minimálně tří členů k hodnocení nabídek.

Hodnota nabídky je vyjádřena v HRK a v mezinárodním tisku v USD nebo v EUR. Pokud se do veřejné soutěže nepřihlásí alespoň 3 účastníci, soutěž se opakuje.

Mezinárodní tendry financované Světovou bankou, EBRD, UNHCR apod. jsou chorvatští zadavatelé (státní instituce, ministerstva, státní společnosti) povinni zveřejnit v domácím tisku (Vjesnik/ Večernji List) a v Národních novinách (NN) v jazyce chorvatském i anglickém.

1.6. Problémy a rizika místního trhu

Rizikem může být špatná platební morálka a neseriózní jednání při uzavírání kontraktů, což není zas tak nic neobvyklého v obchodním světě. Doporučuje se proto prověřit potenciální obchodní partnery a následně využívat standardních platebních instrumentů (bankovní garance), příp. pojištění obchodních případů prostřednictvím EGAPu nebo jiných pojišťoven.

8.8. Obvyklé platební podmínky, platební morálka

Dle chorvatské legislativy se platební styk se zahraničím se uskutečňuje v devizách nebo v domácí valutě (HRK). Všechny pohledávky a závazky vyplývající ze vztahu se zahraničím se vyrovnávají prostřednictvím platebního styku s domácími bankovními institucemi majícími mezinárodní oprávnění.

Platební styk se realizuje obvyklými způsoby mezinárodního platebního styku:

- dokumentární akreditiv,
- poukázání peněz,
- dokumentární inkaso,
- obchodně úvěrový dopis,
 - bankovní šek,
 - směnka,
 - bankovní garance.

Díky drahým úvěrům a nedostatku kapitálu je stále větším problémem platební neschopnost (velká vnitřní zadluženost a nelikvidnost chorvatských subjektů). Proto se doporučuje uzavírat obchody s novými partnery na základě akreditivu. Nejvýhodnější je spolupracovat s Chorvatskou hospodářskou komorou a také s partnerovou místní bankou (prověření základních údajů). Běžná praxe je, že chorvatští odběratelé požadují při standardních platebních podmínkách odklady plateb ve lhůtě 30 až 90 dnů.

8.9. Významné veletrhy a výstavy v zemi

V Chorvatsku je každoročně organizováno v průběhu roku téměř 120 různých veletrhů a výstav na více než 30 místech celého chorvatského teritoria. Největší organizátor veletrhů v Chorvatsku a celé jihovýchodní Evropě je **Záhřebský veletrh – Zagrebački velesajam**, který v roce 2004 oslavil **95. výročí** zahájení vystavovatelských aktivit ve svých prostorách. Chorvatské výstavnictví se tak může pochlubit téměř stoletou tradicí.

Největší a nejvýznamnější událostí roku je konání **Podzimního mezinárodního záhřebského veletrhu – Jesenski međunarodni zagrebačku velesajam**, který probíhá každoročně v září v hlavním městě Chorvatska Záhřebu. **(13.9.-18.9.2005)**

Tento všeobecný veletrh zahrnuje veškerá témata hospodářského života od strojírenství, energetiky, ochrany životního prostředí, dopravy a logistiky, stavebnictví, zemědělství a textilního průmyslu. Nezapomíná ani na turistickou oblast, která hraje v chorvatské ekonomice důležitou úlohu.

Jak již bylo výše uvedeno, v Chorvatsku se konají v průběhu celého roku a to nejen v Záhřebu i specializované veletrhy a výstavy zaměřené např. pouze na stavebnictví, svařovací zařízení, nábytek, lékařskou techniku, atd. Poměrně známé jsou veletrhy **GRADITELSTVO** – mezinárodní veletrh stavebnictví **(19.4-23.4.2005)**, **AMBIENTA** – mezinárodní veletrh nábytku **(12.10-16.10.2005)**, atd.

Co se týče počtu vystavovatelů, návštěvnosti a věhlasu patří k nejdůležitějším veletrhům v této jižní části Evropy již výše zmíněný **Podzimní mezinárodní záhřebský veletrh**

Kalendář všech veletrhů a výstav konaných v Chorvatsku v průběhu roku včetně kontaktů je možno nalézt na internetových stránkách Chorvatské hospodářské komory www.hgk.hr popřípadě na internetových stránkách Záhřebských veletrhů (ZV) – www.zv.hr

Kontaktní adresy: **ZAGREBAČKI VELESAJAM**
 Avenija Dubrovnik 15
 tel.: +385 -1-6503 111
 fax: +385 -1- 6550 619

www stránka : <http://www.zv.hr>

E-mail: zagvel@zv.hr

HRVATSKA GOSPODARSKA KOMORA
SEKTOR ZA TRGOVINU
ODJEL ZA PROMOCIJU GOSPODARSTVA
tel.: +385-1-4561 624, fax: + 385 1 4828 499
INTERNET: <http://www.hgk.hr>
E-mail: trgovina@hgk.hr

2. Investiční klima

9.1. Podmínky pro vstup zahraničního kapitálu (omezení, pobídky pro investory)

Legislativní rámec pro zahraniční investice vymezuje **Zákon o podniku** (NN 111/93, platný od 1.1.1995), a **Zákon o soudní registraci** (NN 1/95), které zahraničním investorům a společnostem garantují stejná práva a závazky (na základě reciprocity - stejná práva chorv. občanům v zemi investora), a dále stanoví pravidla pro soudní registraci firem. Zákon o podniku zajišťují též volné převody (pohyb) kapitálu/ investic a zisků.

Ústava CHR zahraničním investorům garantuje:

- ochranu vloženého kapitálu;
- volný převod zisku do zahraničí;
- volný převod volného investičního kapitálu.

Zákon o podpoře investic (NN č. 73/2000), přijatý chorvatským parlamentem v roce 2000 upravuje Zákon o dani ze zisku ve smyslu daňových úlev pro domácí a zahraniční investory:

Objem investice	Zvýhodněná daňová sazba	Doba využívání zvýhodněné sazby od počátku investice.	Podmínky pro :
min. 10 mil. HRK	7 %	10 let	30 zaměstnanců
více než 20 mil. HRK	3 %	10 let	50 zaměstnanců

více než 50 mil. HRK

0 %

10 let

75 zaměstnanců

9.2. Přímé zahraniční investice

Pozitivní politické, společenské i hospodářské změny společně s dosaženými mezinárodními úspěchy přispěly ke zvýšení mezinárodního úvěrového ratingu Chorvatska: **BBB-** (dle S&P), **Baa3** (dle Moody`s) a **BB+** (dle IBCA). Chorvatsko se postupně stává díky uvedeným změnám a své geostrategické poloze východištěm pro trhy sousedních zemí a zemí zajímavou pro zahraniční investory (ze západní Evropy a zámorí).

Přímé zahraniční investice (FDI) v roce 2004 přesáhly částku **1 mld. USD** (1.076 mil.USD), což je na poloviční úrovni roku 2003. Celkově za období posledních 5 let **2000 až 2004** cizinci v Chorvatsku investovali téměř **7 mld. USD**. V roce 2004 FDI byly co do velikosti nejmenší od roku 2000.

Vývoj přímých zahraničních investic v Chorvatsku v posledních 5 letech

	2000	2001	2002	2003	2004
Přímé zahraniční investice (mil USD) - FDI	1 086,5	1 563,8	1 126,1	2 041,6	1 076,3
Celkem HDP (mil USD)	18 427,3	19 683,0	22 812,4	28 810,0	34 300,0
Podíl FDI na HDP	5,90%	7,94%	4,94%	7,09%	3,14%

Zdroj : HNB – Hrvatska narodna banka www.hnb.hr

Mezi největší chorvatské investory z nových členských zemí EU patří Maďarsko. Jeho postavení z hlediska zahraničních investorů je dáno prodejem podílu chorvatské naftové společnosti INA maďarské společnosti MOL v roce 2003. Tento fakt se projevil na téměř dvojnásobném nárůstu FDI v roce 2003 oproti jiným létům.

Dlouhodobě patří mezi největší investory v Chorvatsku hospodářsky vyspělé země jako jsou Rakousko, Německo a Spojené státy americké.

Česká republika se jako investor v chorvatských statistikách neobjevuje. Viz následující tabulky.

Struktura největších zahraničních investorů FDI :

Země	Období let 1993-2004
Rakousko	26,23%
Německo	20,06%
USA	13,98%
Maďarsko	6,20%
Itálie	5,94%
Nizozemí	5,85%
Lucembursko	5,57%
Slovinsko	3,48%
Velká Británie	2,02%
Francie	1,75%
Ostatní	8,92%
Celkem	100,00%

Země	Rok 2004
Rakousko	30,21%
Německo	19,30%
Itálie	10,75%
Lucembursko	7,39%
Nizozemí	7,22%
Slovinsko	4,57%
Maďarsko	4,39%
Velká Británie	3,85%
Francie	2,43%
EBRD	1,72%
Ostatní	8,17%
Celkem	100,00%

Zdroj : HNB – Hrvatska narodna banka www.hnb.hr

9.3. České investice v teritoriu

Jak již bylo výše uvedeno, zahraniční investice z ČR do Chorvatska jsou dle oficiálních výkazů statisticky nevýznamné a v oficiálních přehledech se neobjevují.

Je však známo, že čeští občané zakládají v Chorvatsku právní subjekty dle chorvatského práva, za účelem nákupu nemovitostí. České firmy rovněž projevují zájem o privatizaci hotelových komplexů a jsou do procesu privatizace zapojeny.

Konkrétní finanční objem výsledků těchto aktivit však není znám.

9.4. Nejperspektivnější odvětví pro investice, privatizační a rozvojové projekty

Šanci pro české firmy lze nalézt v oblasti turismu a hoteliérství. S rozvojem chorvatské turistiky je registrován rostoucí zájem českých občanů (fyzických i právnických osob) o koupi nákupu nemovitostí a pozemků v Chorvatsku. Tento zájem se však stále soustřeďuje víceméně na nákup malých objektů nebo pensionů na jadranském pobřeží.

Další reálná oblast z hlediska privatizace jsou Chorvatské železnice (HŽ). Dle privatizační strategie, v letošním roce proběhne privatizace prvních 3 společností patřících HŽ zabývajících se aktivitami, které přímo nesouvisí s hlavním předmětem činnosti chorvatských drah, kterým je železniční přeprava osob a nákladu, jak v domácím tak zahraničním provozu.

Do prvního kola privatizace půjdou firmy zajišťující stravování, údržbu a ochranu budov v souvislosti s provozem chorvatských železnic. (Željezničko ugostitelstvo d.o.o., RVR d.o.o., PZZ Inženjering d.o.o)

V roce 2006 se uvažuje s privatizací dalších 7 společností z celkového počtu 16. Zda-li bude privatizace organizována přímo HŽ nebo půjde přes HFP-Hrvatski fond za privatizaciju, bude teprve předmětem rozhodnutí chorvatské vlády.

Zatím největší privatizační akcí v historii Chorvatska byl prodej 25 % podílu chorvatské naftové společnosti INA-y maďarskému MOLu v roce 2003.

9.5 .Rizika investování

Doposud zmíněná daňová a jiná zvýhodnění nebyla dostatečným motivem a nepřitáhla zahraniční nebo domácí investory a to ani do oblastí zvláštní státní péče (válkou zničených regionů), které mají další daňové úlevy definované zvláštními zákony. Opatrný přístup zahraničních investorů byl spojen zejména s pomalým tempem změn v právním systému.

Nízká platební morálka chorvatských hospodářských subjektů, vysoká vnitřní zadluženost, složité byrokratické postupy spojené s vydáváním nejrůznějších povolení a koncesí a v neposlední řadě i **nejasnosti v pozemkových knihách** byly zřejmě hlavními důvody, proč nedošlo k zásadnímu obratu v přílivu a struktuře zahraničních investorů, pokud nepočítáme zatím jedinečný prodej podílu výše zmíněné společnosti INA.

10. Očekávaný vývoj v teritoriu

10.1. Významné události v následujícím roce a jejich dopady na ekonomickou sféru země

Nejdůležitější událostí pro Chorvatsko zřejmě do konce roku 2005, bude zahájení rozhovorů o přistoupení k EU.

Tato skutečnost v každém případě pozitivně ovlivní a vyvolá další tlak na urychlení všech již probíhajících legislativních procesů uvnitř země v souladu s požadavky legislativy EU majících dopad na všechny oblasti života státu, ekonomickou oblast především. (reforma veřejné správy, financí, důchodového zabezpečení, apod.)

10.2. Trendy, vstup země do mezinárodních uskupení, přijetí nových zákonů, daňových systémů apod.

Jak již bylo dříve uvedeno, i přes problémy se kterými se chorvatská ekonomika potýká, rok 2004 zaznamenal určité pozitivní změny ve vývoji trendů makroekonomických ukazatelů.

Především poprvé v historii chorvatský vývoz rostl rychlejším tempem než dovoz. Jeho meziroční nárůst byl **29,6%**. (2003: 6187 mil USD, 2004 : 8022 mil USD). Na straně dovozu byl zaznamenán nárůst pouze ve výši **20,6%**. (2003: 20 396 mil USD, 2004 : 24 605 mil USD). Větší objem chorvatského vývozu měl částečný vliv i na větší potřebu pracovních míst a tím i na meziroční snížení vysoké míry nezaměstnanosti téměř o 1 procentní bod. (2003 :19.1%, 2004 : 18.2 %). Tento trend v dlouhém období by zastavil růst značného obchodního deficitu.

V roce 2004 se rovněž zpomalilo tempo růstu zahraničního zadlužení téměř na polovinu (2003 : 53,4 %, 2004 : 27,6 %). Tento „pozitivní“ vývoj je prezentován jako částečný důsledek politiky a opatření Chorvatské národní banky (HNB).

Z hlediska vstupu země do mezinárodních uskupení, Chorvatsko získalo v **dubnu 2004** pozitivní hodnocení EK (tzv.avis) na jehož základě a v té době čekávaným pozitivním rozhodnutím Evropské rady, se Chorvatsko stalo **kandidátem** pro vstup do **EU v červnu**

2004 s termínem zahájení přístupových rozhovorů 17.3.2005. Z důvodu nesplnění podmínek plné spolupráce s ICTY, rozhovory 17.3.2005 nezačaly. Splnění této poslední podmínky pro Chorvatsko (spolupráce s ICTY) a tím i zahájení rozhovorů o přistoupení k EU lze očekávat do konce roku 2005.

Vývoj předchozích dvou letech vyvolal proces změn v legislativním rámci země v souladu s požadavky legislativy EU.

10.3. Nové možnosti pro český export či jinou ekonomickou spolupráci s ČR

Vzhledem ke struktuře a poptávkou danou možnostmi chorvatské ekonomiky, ke **kontinuálně rostoucímu českému exportu v desítkách procent ročně do Chorvatska**, jeho současné komoditní struktury, žádné převratné změny z hlediska objevů nových netušených možností nevidíme.

Jde spíše o to, aby ekonomická spolupráce ČR s Chorvatskem byla povýšená na vyšší úroveň spolupráce než jen na prostou výměnu zboží či služeb.

Vyšší formy ekonomické spolupráce než jsou prostý vývoz a dovoz zboží a služeb, zejména při využívání stávajících domácích kapacit by rozhodně přispěly k ještě většímu prosazení českých subjektů a jejich výrobků nejen na chorvatském trhu, ale rovněž **na trzích sousedních zemí bývalé Jugoslávie.**

Pro oblast firem jde rovněž o zapojení do privatizačního procesu, který z celkového pohledu na Chorvatsko zatím neprobíhá potřebným tempem, avšak dle strategických plánů konkrétních dosud státních firem (např. chorvatských železnic) v tomto roce bude zahájen. Privatizace hotelových komplexů i jednotlivých turistických zařízení probíhá.

Na úrovni státních institucí jde o zapojení české strany např. do twinnigových programů EU, předávání zkušeností s procesem přistoupení k EU, zkušeností s čerpáním předvstupních fondů, apod.

Z nesčetných jednání na různých úrovních vyplývá zájem chorvatské strany o české zkušenosti a to **nejen v ekonomické oblasti**. Rovněž ze strany EU prostřednictvím Delegace Evropské komise se dá dovozovat tlak na to, aby nové členské země EU se aktivněji zapojovaly do programů finanční pomoci ze strany EU Chorvatsku. (CARDS, ISPA, PHARE).